

BISTRIŠKI ODMEVI

GLASILO OBČINE ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA II SEPTEMBER 2009 II ŠT. 16 II 5200 IZVODOV II BREZPLAČNO

**V VRTCIH
SPREJELI VSE
VPISANE OTROKE**

**DRUŠTVA IN
STRANKE V NOVIH
PROSTORIH**

**RAZPIS OBČINSKIH
KADROVSKIH
ŠTIPENDIJ**

**JAVNI RAZPIS
ZA KULTURNE
DEJAVNOSTI
V LETU 2010**

MALA JUŽNA

Kulturno-etnološka prireditev Mala južna, ki jo je ob finančni podpori bistriške občine letos že četrčič organiziralo Kulturno društvo Grad iz Dolnjega Zemona, je predzadnjo soboto v avgustu na grajsko dvorišče Dolnjega Zemona privabila številne obiskovalce, ki so z veseljem pokušali okusne tradicionalne domače jedi. Te

je letos na star način – v bakrenih kotlih in starih posodah na odprtem ognju – pripravljalo kar 14 društev. Sicer pa se je prireditev začela že v petek z uprizoritvijo komedije Ohcet bo v izvedbi KD Grad Dolnji Zemon in se zaključila v nedeljo s pohodom za zdravje in ogledom vaških znamenitosti.

UVODNIK

Počitnic je konec in pred vrati je novo šolsko leto, ki ga bodo na Bistriškem zaznamovale številne izboljšave in pridobitve. Kot smo že poročali v prejšnjih številkah, bodo v povsem prenovljeno šolsko stavbo vstopili v Jelšanah, kjer trenutno s polno paro poteka tudi izgradnja prizidka in nove telovadnice. Novo podobo je dobila tudi šola v Knežaku, kjer so zamenjali okna in obnovili fasado, nova okna pa je dobila tudi Kettejeva šola.

Gradbena dela pa še potekajo v bistriškem vrtcu, kjer so že izkopani temelji za postavitve mobilnika, v katerem bosta dobila prostor dva nova oddelka vrca. Gre za izjemno pomembno investicijo, s katero občina poleg odprtja dodatnih oddelkov v Knežaku in Podgradu ter podelitve koncesije zasebnemu vrtcu v samostanu, rešuje problem povečanega vpisa otrok v predšolsko vzgojo. S temi rešitvami bo v bistriški občini zagotovljeno varstvo za vse vpisane otroke, kar je v večini ostalih občin prava redkost.

Ob tem pa naj pohvalimo tudi društva, ki so v minulem mesecu organizirala kar nekaj odmevnih prireditev in se v velikem številu udeležila tudi tradicionalne Male južne, na kateri vsako leto s skupnimi močmi poskrbijo za oživitev in ohranjanje tradicionalnih domačih jedi.

Katja Kirn,
odgovorna urednica

IZ VSEBINE

AKTUALNO	Mala južna 2009	3
	V vrtcih sprejeli vse vpisane otroke	4
	Nova vozila za štiri gasilska društva	5
	Društva in stranke v obnovljenih prostorih	4
OBČINSKI ODMEVI	Javni razpis za sofinanciranje kulturne dejavnosti v letu 2010	6
	Razpis občinskih kadrovskih štipendij	7
	Obvestila Upravne enote	8
OKOLJE IN PROSTOR	Številne obnove cestne infrastrukture	10
ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV	100 let obnovljenega prapora ilirskega Sokola	11
	O možnostih razvoja turizma na podeželju	12
	Jaka Fidel- zlati harmonikar	13
	Spretnostno tekmovanje konj Mlake 2009	15
	Stare slike pripovedujejo ...	16
GOSPODARSTVO, KMETIJSTVO IN TURIZEM	Aktivna ponudba kmetijskih proizvodov	19
	Vzdrževanje gozdnih cest	20
ŠOLSTVO IN ŠPORT	Ekскурzija mreže šol Parka Škocjanske jame	21
	Pomembna vloga vzgojiteljic	22
	Mladi obnovili odbojgarsko igrišče	23
	Ugodnejši pogoji za državne štipendije	25
	OE Ljudska univerza - vabilo k vpisu	25
SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE	OZ Rdečega križa obvešča	27
KULTURA	Naša dediščina: Dragocena pričevanja iz kamene dobe na Bistriškem	28
NAŠI MLADI IN NAJMLAJŠI	KŠIB obvešča	30
RAZVEDRILO	Nagradna križanka	31
NAPOVEDNIK	Prireditve v septembru 2009	32

KOLOFON

Bistriški odmevi - Glasilo Občine Ilirska Bistrica III Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica
Odgovorna urednica: Katja Kirn
Uredniški odbor: Špela Brožič, Vladimir Čeligoj, Dimitrij Grlj, Vojko Mihelj, Mateja Rolih, Marija Štrancar in Tatjana Urbančič
Sedež uredništva: Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica III E-naslov: odmevi@ilirsko-bistrica.si III Telefon: 051 341 133
Lektoriranje: Nataša Ujčič in Valentina Škrli (razen posameznih prispevkov na str. 3-5, 10, 11, 13, 15 in 17-19) III Grafična zasnova: Nina Urh III Tehnično urejanje: Helena Primc
Tisk: Tiskarna SET, d.d., Vevška cesta 52, 1260 Ljubljana-Polje III Naklada: 5.200 izvodov
Glasilo brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica III Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Prispevkov ne honoriramo. Avtor nepodpisanih prispevkov je odgovorna urednica.
Fotografije: Katja Kirn, Vojko Čeligoj, Tina M. Valenčič, Denis Komen, Stojan Spetič, Franc Poklar, Stanko Škrab in foto arhiv Atelje Emil Maraž III Fotografija na naslovnici: Katja Kirn

MALA JUŽNA PRIVABILA VELIKO OBISKOVALCEV

Kulturno-etnološka prireditev Mala južna, ki jo je ob finančni podpori bistriške občine in sponzorjev letos že četrtrič organiziralo Kulturno društvo Grad iz Dolnjega Zemona, je predzadnjo soboto v avgustu na grajsko dvorišče Dolnjega Zemona privabila številne obiskovalce, ki so z veseljem pokušali okusne tradicionalne domače jedi.

Te je letos na star način – v bakrenih kotlih in starih posodah na odprtem ognju – pripravljalo kar 14 društev: **KEŠTD Alojzij Mihelčič iz Harij, ŠKD Studenec iz Huj, KD Grad Dolnji Zemon, Društvo Ahec iz Jasena, KTD Pregarje, KŠD Koseze, Ribiška družina Bistrica, Društvo Studenc iz Gornjega Zemona, Turistično društvo Ilirska Bistrica, Društvo Tuščak Bač, KD Podgrad, Mladinska skupnost Trpčane, Društvo Kmečkih žena Il.Bistrica in skupina Zelena gasa iz Dolnjega Zemona.**

In bilo je kaj videti in okušati: krompir v zevnici, polenta z ocvirki, koleraba, kruhovi cmoki, ječmen, pa tudi različno pecivo, kot so štruklji, omlete, zavitki, potica in druge tradicionalne jedi, značilne za kraje na Bistriškem. Te so člani društev, oblečeni v starinska oblačila, brezplačno ponudili na stojnicah, kjer so društva razstavila tudi staro posodo in pribor. Namen Male južne, kot so nekoč imenovali popoldansko malico med kosilom in večerjo, je namreč oživitev in ohranjanje tradicionalnih jedi in kulinarčnih navad.

Obiskovalce je pozdravil tudi župan **Anton Šenkinc**, ki je pohvalil mlade prizadevne organizatorje prireditve in poudaril pomen društev, ki so gonilna sila življenja na vasi. »V zadnjem času je število društev močno naraslo in menim, da bo prav to delovanje društev preprečilo izseljevanje ljudi, zato jim tudi občina finančno pomaga,« je povedal župan. Prireditev je spremljal krajši kulturni program, v katerem je nastopila Brštulin banda iz Harij in domači godbeniki, na ogled pa je bila tudi razstava miniatur kmečkih vozov avtorja **Janka Samse**. Ob koncu je sledila zabava s skupino Ku adn.

Sicer pa se je prireditev začela že v petek z uprizoritvijo komedije Ohcet bo v izvedbi gledališke skupine KD Grad Dolnji Zemon in se zaključila v nedeljo s pohodom za zdravje in ogledom vaških znamenitosti. III

Tudi letos se je kadilo iz kotlov ...

Obiskovalci so z zanimanjem pokušali okusne domače jedi

Letošnjo Malo južno je pospremila razstava miniatur kmečkih vozov

NOVA VOZILA ZA ŠTIRI GASILSKA DRUŠTVA

Štiri bistriška gasilska društva 1. kategorije bodo predvidoma do spomladi leta 2010 že opremljena z novimi vozili.

Predsedniki društev – Izidor Sedmak (PGD Koritnice), Anton Baša (PGD Vrbovo) in Radojko Fabec (PGD Podgora Podgraje), so 24. avgusta z direktorjem regijskega centra Autocommerce iz Kopra Tomažem Lozarjem podpisali pogodbo o dobavi tovornih podvozij za gasilska vozila. Podvozje bo dobilo tudi PGD Jelšane, čeprav predstavnika pri podpisu pogodbe ni bilo.

Kot je pojasnil župan Anton Šenkinc, gre za uresničevanje dolgoročne strategije opremljanja gasilskih društev, v okviru katere je občina z novimi vozili že opremila tri gasilska društva PGD Il. Bistrica, PGD Knežak in PGD Podgrad. Občina pa bo skupaj z Gasilsko zvezo Il. Bistrica v kratkem izvedla tudi javno naročilo za izdelavo nadgradenj za vsa štiri društva. Z nadgradnjo naj bi začeli že konec letošnjega leta, zaključena pa naj bi bila do spomladi.

Skupna vrednost dobave štirih podvozij znamke Mercedes Bens Vario

818DA/4X4 s podaljšano kabino za prevoz sedmih oseb znaša 242.880 € oz. 60.720 € za posamezno podvozje. Večino sredstev bo prispevala občina iz proračuna, nekaj bodo pokrili s sredstvi požarne takse, računajo pa tudi na sredstva ministrstva za obrambo, ki pa še niso zagotovljena, saj so odvisna od razpisov. V proračunu za leto 2010 pa je občina že zagotovila tudi sredstva za dobavo fiksne opreme nadgrajen v višini 120.000 €, medtem ko premično opremo društva financirajo sama.

Občina bo tako letos v nabavo gasilskih vozil vložila 400.000 €. »Z novimi vozili bomo v petih letih zaključili sedemletni plan opremljanja gasilskih društev v občini. Ostane nam le še dobava osebne zaščitne opreme za tretjino moštva posameznega društva,« je povedal župan in dodal, da je občina v tem času v opremljanje gasilskih društev vložila približno milijon evrov. III

DRUŠTVA IN STRANKE V OBNOVLJENIH PROSTORIH

Konec julija je župan Anton Šenkinc predstavnikom 15 društev in strank slovesno predal v uporabo prenovljene prostore na Jurčičevi 1 v Ilirski Bistrici, kjer je pred tremi leti delovala bistriška glasbena šola.

Po preselitvi glasbene šole v prostore nekdanje vojašnice se je občina odločila, da dotrajano poslopje obnovi in mu da novo vsebino ter ga tako reši pred propadom. Glede na želje in potrebe občinskih strank in društev so se odločili, da bodo prostore namenili za potrebe delovanja le-teh. V lanskem letu je občina zagotovila sredstva za projekte, v letošnjem pa še za sama obnovitvena dela, ki jih je izvajalo gradbeno podjetje Marc iz Ajdovščine.

V okviru investicije, katere vrednost znaša 140.000 €, so na skupni površini 400 m² uredili 15 pisarn in večnamenski prostor z multimedijско opremo, ki sprejme do 50 ljudi, namenjen pa je sestankom, predavanjem in drugim aktivnostim društev in strank. V okviru obnove so postavili nove predelne stene, zamenjali električno napeljavo, prenovili tlake,

Župan Šenkinc je predstavnikom društev in strank izročil ključne novih prostorov

uredili pa so tudi sanitarije.

Konec marca je občina objavila javni poziv, s katerim je povabila vsa zainteresirana društva in stranke, naj prijavijo svoje potrebe za najem prostorov. Prijavilo se jih je 15, s katerimi so nato na podlagi sklepa občinskega sveta sklenili najemne pogodbe. Trenutno je oddanih 13 prostorov, dva pa sta še na razpolago. Med najemniki je največ društev in tri politične stranke, eno pisarno pa je občina brezplačno dala v uporabo bodoči bistriški enoti

Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, kjer naj bi se ukvarjali s preučevanjem slovensko-hrvaških odnosov in problematiko Slovencev na Hrvaškem.

Uporabniki bodo poleg najemnin, ki so zelo ugodne, plačevali še funkcionalne stroške. Kot je pojasnil župan Anton Šenkinc, želi občina društvom in strankam omogočiti uporabo teh prostorov pod čim ugodnejšimi pogoji. V prihodnje pa nameravajo urediti še 10 do 15 parkirnih mest za objektom in obnoviti fasado. III

V VRTCIH SPREJELI VSE VPISANE OTROKE

V šolah in vrtcih v občini, na katerih so med počitnicami potekala številna obnovitvena dela, so že pripravljeni na začetek novega šolskega leta, ki je pred vrati. Letošnje leto je zaznamoval predvsem povečan vpis otrok v vrtnice, zato so se na občini odločili, da bodo odprli 4,5 novih oddelkov predšolske vzgoje in tako zagotovili varstvo za vse vpisane otroke.

Dva nova oddelka odpirajo v enoti vrtca pri OŠ Antona Žnideršiča, enega v OŠ Knežak in pol v OŠ Podgrad. V novem šolskem letu bo tako na območju bistriške občine delovalo 21,5 oddelkov javnih vrtcev, v katere bo vključenih skoraj 390 otrok.

Še nekaj prostih mest

Po zadnjih podatkih, ki pa se sproti spreminjajo, je v vrtcih trenutno še nekaj prostih mest. V **vrtcu pri OŠ Knežak**, kjer imajo dva kombinirana oddelka, so vpisali 35 otrok in imajo še tri prosta mesta. Prav tako so tri prosta mesta še na razpolago v **vrtcu pri OŠ Podgora Kuteževo**, in sicer za otroke prvega starostnega obdobja. V Kuteževem so do sedaj vpisali 30 otrok v dveh oddelkih prvega in drugega starostnega obdobja. V **vrtcu pri OŠ Podgrad**, kjer so odprli dva oddelka in pol, so sprejeli 38 otrok in imajo še štiri prosta mesta v kombiniranem oddelku. V vrtcih pri OŠ Jelšane in OŠ Pregarje pa so zapolnili vsa razpisana mesta, in sicer je v vrtec v Jelšanah vključenih 19 otrok, na Pregarjah pa 13 otrok.

V **vrtcu pri OŠ Antona Žnideršiča**,

Temelji za mobilni vrtec v Il. Bistrici so že postavljeni, vrtec bo nared v oktobru

kjer bo odslej delovalo 13 oddelkov, so s 1. septembrom sprejeli 210 otrok v 11 oddelkih, ki so tako zapolnjeni. V novem mobilnem vrtcu, ki ga bodo priključili sedanji stavbi in bo nared v oktobru, pa bodo odprli še dva dodatna oddelka (kombiniranega in prvega starostnega obdobja), v katera je trenutno vpisanih 25 otrok, na razpolago pa je še 8 prostih mest. Ob tem je treba poudariti, da bo večina navedenih prostih mest v vrtcih zapolnjena v kasnejših mesecih, saj nekateri vpisani otroci še ne izpolnjujejo pogojev za vrtec. Kot je pojasnila **Nija Renko**, vodja bistriškega vrtca, so s septembrom v bistriški vrtec sprejeli vse otroke, ki izpolnjujejo pogoje in so potrebovali varstvo, s postavitvijo

mobilnika pa bodo v vrtec vključeni prav vsi vpisani otroci.

Zasebni vrtec s koncesijo Antonina

Še nekaj prostih mest je na razpolago tudi v kombiniranem oddelku novega zasebnega vrtca s koncesijo Antonina, ki letos prvič odpira svoja vrata v bistriškem samostanu šolskih sester de Notre Dame. V zasebni vrtec je trenutno vpisanih 13 otrok, imajo pa še šest prostih mest. Kot je povedala s. **Martina Radež**, ki bo vrtec organizacijsko vodila, so z odzivom staršev zadovoljni. Strošek varstva v zasebnem vrtcu s koncesijo je enak strošku v javnih vrtcih, občina pa je zagotovila tudi sredstva za nakup opreme in ureditev igrišča. Vrtec ima urejeni in opremljeni dve igralnici, sanitarije, garderobe ter prostor za vzgojitelje in vodstvo, urejajo pa tudi zunanje igrišče.

Program predšolske vzgoje, ki ga bo izvajala vzgojiteljica s. **Marjetka Jeranič** s pomočnico, bo enak programu v javnih vrtcih z možnostjo vključitve dodatnih vsebin po želji in izbiri staršev. Vrtec bo odprt od 6.30 do 16.30. Čeprav je to prvi zasebni vrtec na Bistriškem, lahko rečemo, da imajo v bistriškem samostanu dolgoletne izkušnje z vgojo in izobraževanjem, saj je bil red šolskih sester de Notre Dame ustanovljen prav s tem namenom. III

Igralnici v zasebnem vrtcu sta pripravljene za sprejem malčkov

Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica na podlagi 9. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/2007-UPB1, 56/2008), Pravilnika za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica (Uradni list RS, št. 13/2008, z dne 05.02.2008), in Odloka o proračunu Občine Ilirska Bistrica za leto 2010 (Uradni list RS, št. 1/2009, z dne 09.01.2009) objavlja

JAVNI RAZPIS za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v letu 2010

1. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica v letu 2010.

Predmet javnega razpisa so naslednji programi v skupni višini **95.905 EUR**:

Sklop I: dejavnost kulturnih društev (A-L);	52.942 EUR;
Sklop II: sofinanciranje gostovanj kulturnih programov v Ilirski Bistrici (M1);	14.824 EUR;
Sklop III: sofinanciranje nabave opreme in rekvizitov (M2);	4.500 EUR;
Sklop IV: sofinanciranje posameznih programov v javnem interesu (M3);	10.588 EUR;
Sklop V: sofinanciranje izvedbe programa ob državnih praznikih, ali drugih podobnih svečanostih (M4);	5.639 EUR;
Sklop VI: sofinanciranje publikacij (N)	7.412 EUR.

V sklopu št. II: sofinanciranje gostovanj kulturnih programov v Ilirski Bistrici (M1) se za gostovanja domačih društev izven meja naše Občine nameni največ 4.235 EUR, pri čemer se iz tega sofinancira prevoze na koncerte Primorska poje, Zlata jesen, Tabor pevskih zborov v Šentvidu pri Stični in reviji pihalnih godb Kraške godbe.

V sklopu št. IV: sofinanciranje posameznih programov v javnem interesu (M3) se sofinancira Prenska srečanja do višine 2.646 EUR, od katerih se 1.325 EUR nameni kot nagrada za najboljše literarno delo.

V sklopu št. V: sofinanciranje izvedbe programa ob državnih praznikih ali drugih podobnih svečanostih (M4) se sofinancira naslednje prireditve do višine:

- Dan upora proti okupatorju	1.123 EUR
- Prvi maj – praznik dela	2.266 EUR
- Dan državnosti	1.125 EUR
- Dan samostojnosti	1.125 EUR

Do sredstev iz tega razpisa ne bodo upravičeni:

- prijavitelji kulturnega programa ali njegovega posameznega dela, ki so financirani ali sofinancirani iz katerekoli druge postavke proračuna Občine Ilirska Bistrica;
- prijavitelji kulturnega programa ali njegovega posameznega dela, za katere je bil posebej objavljen javni razpis, in so že sofinancirani s strani Občine Ilirska Bistrica.

2. POGOJI IN MERILA

Na razpis se lahko prijavi:

- kulturna društva,
- ostala društva in zavodi, ki imajo v svoji dejavnosti registrirano kulturno dejavnost,
- zveze kulturnih društev, ki jih ustanovijo društva,
- javni skladi s področja kulturnih dejavnosti,
- samostojni kulturni ustvarjalci, katerih dosedanje delo potrjujejo javno priznani uspehi oziroma so na enem

od opisanih področij ustvarili zaključen projekt.

Predlagatelji morajo izpolnjevati tudi naslednje pogoje:

- da imajo sedež v Občini Ilirska Bistrica (lahko tudi sekcijo),
- da so registrirana skladno z zakonodajo, ki ureja ustanavljanje društev, javnih zavodov ali javnih skladov,
- da so registrirani za izvajanje dejavnosti na področju kulture najmanj eno leto,
- imajo zagotovljene osnovne materialne, prostorske in kadrovske pogoje,
- imajo urejeno evidenco o članstvu,
- da opravljajo dejavnost na neprofitni osnovi,
- da kulturni program ali njegov posamezni del, s katerim predlagatelj kandidira za sofinanciranje po tem pravilniku ni financiran ali sofinanciran iz katerekoli druge postavke proračuna Občine Ilirska Bistrica,
- posamezni kulturni ustvarjalci morajo imeti stalno prebivališče v Občini Ilirska Bistrica,
- posamezni izvajalci lahko konkurirajo samostojno ali v okviru zveze društev, vendar je odobritev sofinanciranja programov omejena tako, da lahko za istovrstne programe pridobijo sofinanciranje samo enkrat.

Prijavitelji morajo izpolnjevati tudi pogoje iz 5. člena Pravilnika za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica.

Izbrani izvajalci kulturnega programa po tem razpisu so dolžni:

- na vabilih, plakatih, oglaševanju in drugem obveščanju ter informiranju javnosti uporabiti logotip Občine Ilirska Bistrica v skladu z Odlokom o grbu in zastavi Občine Ilirska Bistrica ter celostni podobi Občine Ilirska Bistrica oziroma navesti, da je program sofinancirala Občina Ilirska Bistrica.
- Občini Ilirska Bistrica izročiti po tri (3) izvode izdanih publikacij v zvezi s prireditvami (plakati, vabila, brošure, knjige ter ostale tiskovine) za potrebe domoznanskega oddelka Knjižnice Makse Samsa Ilirska Bistrica.
- uskladiti termine programov z območno izpostavo JSKD Ilirska Bistrica, v izogib prirejanja kulturnih dogodkov istočasno na več lokacijah.
- V primeru neizpolnjevanja pogojev se izbranim izvajalcem sredstva ne izplačajo.

V roku prispelih prijave bodo ovrednotene v skladu s Pravilnikom za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica.

3. NAVODILA ZA IZDELAVO PRIJAV

Prijava na javni razpis mora biti izdelana izključno na obrazcih, ki so sestavni del razpisne dokumentacije.

Vloga mora vsebovati po en izpolnjen obrazec **OBR-prijava**, **OBR-izjava** in **OBR-finančna realizacija ter ustrezne druge obrazce glede na vsebino programov**, na katere se prijavitelj prijavlja. V kolikor prijavitelj prijavlja več pro-

gramov, mora za vsak posamezen program izpolniti ločen obrazec. Prijava mora vsebovati vse zahtevane priloge oziroma dokazila, ki so navedena v razpisni dokumentaciji (zadostujejo priloge in dokazila k prvi prijavi, k ostalim prijavam ni potrebno ponovno prilagati zahtevanih prilog).

4. NAČIN IN ROK ZA ODDAJO PRIJAV

Upoštevane bodo popolne prijave, ki bodo prispele najpozneje **do 02.10.2009 do 10.00 ure**, na naslov Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica ali bodo do tega roka oddane v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, pritličje levo.

Na ovojnicu prijavitelj navede: »VLOGA NA JAVNI RAZPIS KULTURA 2010 – NE ODPIRAJ«. Na hrbtni strani ovojnice mora biti označen naziv in naslov pošiljatelja. Upoštevane bodo vse prijave, ki bodo prispele do zgoraj navedenega roka. Prijave, ki bodo prispele po roku za oddajo prijav, bodo zapečatene vrnjene prijavitelju.

5. KRAJ IN ČAS, KJER SE DVIGNE RAZPISNA DOKUMENTACIJA

Razpisna dokumentacija je od dneva objave javnega razpisa do zaključka tega javnega razpisa na razpolago v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica in na spletni strani Občine Ilirska Bistrica (www.ilirska-bistrica.si).

6. ODPIRANJE PONUDB IN OBVEŠČANJE O IZIDU JAVNEGA RAZPISA

Odpiranje ponudb bo dne 05.10.2009 ob 08.00 uri. Odpiranje ponudb ni javno. Predloge bo ovrednotila petčlanska komisija (v skladu s Pravilnikom za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica), ki jo bo imenoval župan Občine Ilirska Bistrica. Predlagatelji bodo o izbiri obveščeni predvidoma v roku 30 dni od odpiranja ponudb in pozvani k sklenitvi pogodbe. Če komisija ugotovi, da so prispele vloge na javni razpis nepopolne, prijavitelja o tem obvesti in ga pozove, da jo v določenem roku ustrezno dopolni. Če prijavitelj v tem roku prijave ne dopolni, se vloga zavrže kot nepopolna.

Dodeljena sredstva morajo biti porabljena v letu 2010 v skladu s predpisi, ki določajo izvrševanje proračuna.

Podrobnejše informacije so na voljo pri Eriki Vrh, tel. 05 714 13 61.

Številka: 410-226/2009

Datum: 25.08.2009

OBČINA ILIRSKA BISTRICA
ŽUPAN

Anton ŠENKINC, univ.dipl.ekon.

Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica na podlagi 9. člena Pravilnika o štipendiranju (Uradne objave časopisa Snežnik, št. 3/2000, Uradne objave časopisa Snežnik, št. 1/2007), objavlja

RAZPIS ZA KADROVSKE ŠTIPENDIJE OBČINE ILIRSKA BISTRICA ZA ŠOLSKO OZ. ŠTUDIJSKO LETO 2009/2010

1. Občina Ilirska Bistrica razpisuje kadrovske štipendije za šolsko oz. študijsko leto 2009/2010 za naslednje programe in smeri izobraževanja:

1 štipendija: **specialni pedagog – defektolog**,

1 štipendija: **doktor medicine**,

1 štipendija: **doktor dentalne medicine**,

2 štipendiji: **diplomirani inženir laboratorijske biomedicine** ali **diplomirani radiološki inženir** ali **radiološki inženir**,

1 štipendija: **diplomirani vzgojitelj predšolskih otrok**,

1 štipendija: **profesor glasbe**,

1 štipendija: **profesor flavte**,

1 štipendija: **diplomirani gradbeni inženir (univerzitetni ali visokošolski program oz. bolonjska 1. stopnja)** ali **diplomirani inženir vodarstva in komunalnega inženirstva (univerzitetni program oz. bolonjska 1. stopnja)**,

1 štipendija: **gradbeni tehnik**,

1 štipendija: **elektrotehnik – energetik**.

2. Na razpis se lahko prijavijo kandidati - dijaki in študenti, ki imajo status študenta (redni študij), imajo slovensko državljanstvo in stalno prebivališče v občini Ilirska Bistrica ter povprečno oceno učnega uspeha najmanj 6,7 oz. najmanj dober učni uspeh v zadnjem šolskem letu.

3. Prijavi na javni razpis je potrebno priložiti:

- izpolnjeno vlogo za pridobitev štipendije na obrazcu DZS, obr. 1,51,
- fotokopija potrdila o državljanstvu Republike Slovenije,

- fotokopijo potrdila o stalnem prebivališču,
- potrdilo o vpisu v šolskem oz. študijskem letu 2009/2010,
- dokazilo o učnem uspehu preteklega šolskega oz. študijskega leta,
- dokazilo o materialnem stanju družine – odločbo o odmeri dohodnine za leto 2008,
- potrdilo o višini katastrskega dohodka za leto 2008 in
- kratek življenjepis.

4. Rok za oddajo prijav je do vključno 30.09.2009.

Prijave, prispele po razpisnem roku, ne bodo upoštevane pri obravnavi za podelitev štipendije. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni od odločitve komisije.

5. Prijave z zahtevano dokumentacijo pošljite na naslov: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica ali oddajte v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, pritličje levo. Na kuverti navedite »Razpis kadrovske štipendije za študijsko leto 2009/2010«.

Podrobnejše informacije so na voljo pri Eriki Vrh, tel. 05 714 13 61.

Številka: 110-30/2009

Datum: 25.08.2009

OBČINA ILIRSKA BISTRICA
ŽUPAN

Anton ŠENKINC, univ.dipl.ekon.

OBVESTILA UPRAVNE ENOTE

Sprememba telefonskih števil

Cenjene stranke obveščamo, da spreminjamo telefonske številke Upravne enote Ilirska Bistrica. Od 1. septembra 2009 dalje bomo tako za stranke lažje in hitreje dosegljivi na naslednjih telefonskih številkah:

t. c.: 711 22 00, **faks:** 711 22 09

tajništvo: 711 22 01

načelnica upravne enote: 711 22 02

Oddelek za upravne notranje zadeve:

vodja: 711 22 10; promet: 711 22 13, 711 22 14; tujci, društva, prireditve, orožje, potni listi: 711 22 11, 711 22 12; matične zadeve: 711 22 17; državljanstva, spremembe osebnih stanj: 711 22 15; osebne izkaznice, prijava prebivališča: 711 22 16, 711 22 18

Oddelek za okolje in prostor:

vodja: 711 22 20; gradbene zadeve: 711 22 21, 711 22 22; kmetijstvo: 711 22 25, 711 22 23; eVEM: 711 22 23; denacionalizacija: 711 22 24

Oddelek za občno upravo in splošne zadeve:

vodja: 711 22 30; vojni veterani, žrtve vojnega nasilja: 711 22 31, 711 22 32; glavna pisarna: 711 22 07, 711 22 08; kadrovske zadeve: 711 22 06; finance: 711 22 04, 711 22 05; informatika: 711 22 03

Telefonski številki krajevnih uradov ostaneta nespremenjeni, in sicer:

- **Krajevni urad Podgrad:** 788 20 09
- **Krajevni urad Knežak:** 783 61 30

Za morebitne začetne zaplete pri vzpostavitvi komunikacije z Upravno enoto Ilirska Bistrica se vam že vnaprej opravičujemo ter se vam zahvaljujemo za razumevanje.

Ponovna vzpostavitev VEM točke

Upravna enota Ilirska Bistrica sporoča, da bo od dne 01. 09. 2009 ponovno vzpostavila delovanje VEM točke, preko katere je možno oddati posamezne vloge za gospodarske družbe in samostojne podjetnike, in sicer:

za gospodarske družbe:

- vpis enostavnih enoosebnih in enostavnih večosebnih družb v sodni/poslovni register,
- prijava sprememb družb v sodni/poslovni register,
- izbris družb iz sodnega/poslovnega

registra,

- prijava davčnih podatkov,
- oddaja zahtevka za izdajo identifikacijske številke za DDV,
- oddaja zahtevka za pridobitev obrtnega dovoljenja,
- prijava družbenika in delavca v obvezna socialna zavarovanja,
- prijava družinskih članov v obvezno zdravstveno zavarovanje,
- prijava prostega delovnega mesta;

za samostojne podjetnike:

- vpis podjetnika v poslovni register,
- vpis sprememb s. p. v poslovni register,
- izbris s. p. iz poslovnega registra,
- prijava davčnih podatkov,
- oddaja zahtevka za izdajo identifikacijske številke za DDV,
- oddaja zahtevka za pridobitev obrtnega dovoljenja,
- prijava s. p. in delavca v obvezna socialna zavarovanja,
- prijava družinskih članov v obvezno socialno zavarovanje,
- prijava družinskih članov v obvezno zdravstveno zavarovanje.

Vloge je možno oddati med uradnimi urami upravne enote, in sicer: v ponedeljek od 8.00 do 12.00 ure in od 13.00 do 15.00 ure, v torek od 8.00 do 12.00 ure in 13.00 do 15.00 ure, v sredo od 8.00 do 12.00 ure in od 13.00 do 18.00 ure, v petek od 8.00 do 13.00 ure.

Točke VEM vse storitve, za opravljanje katerih so pooblaščen, opravijo brezplačno.

Ponovni poziv nosilcem kmetij

Vse nosilce kmetij ponovno pozivamo, da morajo do 30. septembra 2009 v skladu z Zakonom o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08-ZKme-1) določiti svojega namestnika in gospodinjstva na kmetiji.

Podatke o namestniku in gospodinjstvih na kmetiji morate posredovati v Register kmetijskih gospodarstev (RKG), ki ga vodi upravna enota, in sicer na obrazcu »Podatki o namestniku nosilca in gospodinjstvih na kmetiji« (Priloga 14 Pravilnika), ki je skupaj z navodili objavljen na spletni strani <http://rkg.gov.si/GERK/>. Obrazec lahko dobite tudi na Upravni

enoti Ilirska Bistrica in njenih krajevnih uradih v Podgradu in Knežaku. Izpolnjen obrazec, ki ga morata podpisati tako nosilec kmetije kot tudi njegov namestnik, lahko oddate na upravo enoto osebno ali po pošti.

V kolikor do 30. 9. 2009 nosilci kmetij v Register kmetijskih gospodarstev (RKG) ne boste posredovali podatke o svojem namestniku in gospodinjstvih na kmetiji, se bo v RKG izpisala napaka tipa ERR. Do odprave te napake v prihodnjem letu ne boste mogli oddati vloge za subvencijo.

Novost – vozišča dovoljenja za vožnjo motornih koles

S 13. 7. 2009 so stopile v veljavo nekatere določbe Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 37/08) in na njegovi podlagi sprejet Pravilnik o voziških dovoljenjih (Uradni list RS, št. 51/09), ki med drugim uvajajo nove kategorije, spremembe starosti za posamezne kategorije in podobno. S tem obvestilom želimo opozoriti na novosti voznike motornih koles. Za vožnjo motornih koles je potrebno opraviti voziški izpit in pridobiti veljavno voziško dovoljenje glede na lastnosti motornega kolesa.

- kategorija A1: v to kategorijo spadajo motorna kolesa na dveh kolesih, s stransko prikloico ali brez nje, katerih prostornina motorja ne presega 125 ccm in katerih moč motorja ne presega 11 kW;
- kategorija A2: v to kategorijo spadajo motorna kolesa z močjo do 35 kW in razmerje med močjo motorja in maso vozila ne presega 0,2 kW/kg (po starem kategorija A z omejitvijo);
- kategorija A: v to kategorijo spadajo motorna kolesa, ki so po svojih karakteristikah močnejša od zgoraj navedenih motornih koles.

Za kategorijo A je predpisana dopolnjena starost:

- 16 let – za vozila kategorije A1,
- 18 let – za vozila A2,
- 24 let – za vozila A.

Dosedanja zakonodaja je omogočala postopno pridobitev pravice do vožnje višjih A-kategorij že na podlagi dveletnega posedovanja voziškega dovoljenja nižje kategorije. Novi

predpis pa omogoča pridobitev višje kategorije le ob dveletnem posedovanju nižje kategorije in po opravljanem praktičnem delu voznškega izpita. Te določbe se bodo pričele uporabljati 1. 10. 2009.

Zaradi navedenega lahko brez opravljanja praktičnega dela voznškega izpita, do vključno 30. 9. 2009 :

- imetniki, ki so dopolnili starost 18 let in imajo voznško dovoljenje za podkategorijo A1 več kot dve leti, pridobijo voznško dovoljenje za kategorijo A2,
- imetniki, ki so dopolnili starost 21 let in imajo voznško dovoljenje za podkategorijo A1 ali kategorijo A2 več kot dve leti, pridobijo voznško dovoljenje za kategorijo A.
- Pridobitev temeljne kvalifikacije za voznike motornih vozil

Na podlagi določb Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2 in ZCP-2A, Uradni list RS, št. 131/06 in 123/08) in 14. člena Pravilnika o vsebini, načinu in postopku pridobitve temeljne kvalifikacije za voznike motornih vozil v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 26/07 in 33/08) mora upravni organ, pristojen za izdajo voznških dovoljenj (v nadaljevanju upravna enota), na zahtevo kandidata in na podlagi predložitve pisne vloge in spričevala o pridobljenih temeljnih kvalifikacijah ter spričevala o rednem usposabljanju izdati izkaznico o voznških kvalifikacijah in jo označiti s kodo Evropske unije (*95), skupaj z ustreznimi kategorijami dovoljenj ali to označiti na voznškem dovoljenju kandidata.

Upravna enota vpiše ustrezno kodo v voznško dovoljenje vsem voznikom,

ki podajo vlogo in imajo priznano ali pridobljeno temeljno kvalifikacijo.

Šteje se, da imajo pridobljeno temeljno kvalifikacijo:

- vozniki, ki imajo pridobljeno NPK voznik/voznica do 10. 9. 2008; to dokazujejo z ustreznim certifikatom NPK; voznikom avtobusov se veljavnost kode vpiše do 10. 9. 2013, voznikom tovornih vozil pa do 10. 9. 2014;
- vozniki, ki imajo pridobljeno NPK voznik/voznica od 10. 9. 2008 do 10. 9. 2009; to dokazujejo z ustreznim certifikatom NPK; takšnim voznikom tovornih vozil se koda vpiše z veljavnostjo do 10. 9. 2014;
- vozniki, ki so na dan 03. 8. 2001 opravljali delo voznika in niso bili vpisani v evidenci usposobljenih voznikov GZS in OZS do 29. 12. 2006; taki vozniki predložijo kot dokaz delovno knjižico ali potrdilo delodajalca, iz katerega je razvidno, da so na dan 03. 8. 2001 opravljali delo voznika; takšnim voznikom avtobusov se koda vpiše z veljavnostjo do 10. 9. 2010, voznikom tovornih vozil pa z veljavnostjo do 10. 9. 2011;
- vozniki, ki so vpisani v evidenci usposobljenih voznikov GZS in OZS do 29. 12. 2006; tem voznikom ni potrebno prilagati potrdil omenjenih zbornic, saj imamo sezname že na vseh upravnih enotah; takšnim voznikom avtobusov se koda vpiše z veljavnostjo do 10. 9. 2010, voznikom tovornih vozil pa z veljavnostjo do 10. 9. 2011;
- vozniki, ki so zaključili ustrezno srednje poklicno izobraževanje in si pri-

dobili poklic voznika od 29. 12. 2006 dalje, kot dokazilo predložijo spričevalo o zaključenem izobraževanju za poklic VOZNIKA; koda se takim voznikom vpiše z veljavnostjo 5 let od dneva zaključka izobraževanja.

Upravna enota bo zgoraj omenjenim voznikom kodo *95 vpisovala tudi po 10. 9. 2009, in sicer z veljavnostjo, ki je za vsako skupino drugačna, glede na dokazila, ki jih voznik predloži.

Za vse prej navedene voznike velja, da se jim bo veljavnost na enega od gornjih načinov vpisane kode lahko ponovno podaljšala za dobo 5 let, šteto od dneva, ko bo voznik zaključil usposabljanje, če bo predložil spričevalo (potrdilo), da je opravil redno usposabljanje. Kdaj je voznik zaključil redno usposabljanje, bo razvidno iz spričevala o zaključenem usposabljanju.

Vozniki, ki bodo na novo pridobili temeljno kvalifikacijo za voznika v skladu z Zakonom o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2 in ZCP-2A, Uradni list RS, št. 131/06 in 123/08), in sicer: za voznika avtobusa po 10. 9. 2008 in za voznika tovornega vozila po 10. 9. 2009, pa bodo morali za vpis kode *95 predložiti Spričevalo o pridobitvi temeljne kvalifikacije (TPK). Tem voznikom se bo vpisala koda za kategorije, ki bodo navedene v spričevalu in sicer z veljavnostjo 5 let od dneva pridobitve kvalifikacije dalje.

Vozniki, ki boste želeli vpisati kodo *95 v voznško dovoljenje, morate poleg omenjenih dokazil, ob vložitvi vloge priložiti tudi 1 sliko in plačati stroške izdelave novega voznškega dovoljenja v obliki polikarbonatne kartice, v višini 17,37 EUR. III

OBVESTILO DELODAJALCEM

Delodajalce obveščamo, da je v okviru Kariernega centra Univerze na Primorskem odprt **razpis za dodelitev štipendij študentom Univerze na Primorskem za študijsko leto 2009/10.**

Prijava je možna do 14.9.2009.

Vse dodatne informacije najdete na spletni strani Kariernega centra UP www.karierni-center.si/aktualno/razpisi ali na telefonski številki 040 282 389.

AdriaticSlovenica
Zavarovalna družba d.d. • Članica Skupine KD Group

Zavarovalno zastopstvo Aleš ZIDAR s.p.
Gregorčičeva 23/a, 6250 Ilirska Bistrica
telefon 081 604 298, GSM 031 688 621
mail: ales.zidar@agencija-as.si

Želite kvalitetne zavarovalne usluge pri zavarovanju premoženja, avtomobilskem zavarovanju ali življenjskem zavarovanju?

Pokličite nas na GSM 031 688-621 ali 040 866-033!

Od 1. junija 2009 delujemo kot samostojna zavarovalna agencija. Najdete nas v poslovnih prostorih Adriatic Slovenice na **Gregorčičevi 23/a v Il.Bistrici** (zraven marketa Mercator, bifeja Urška in trgovine Planika, v prostorih bivšega Okrasa).

Zavarovalno zastopstvo Aleš ZIDAR s.p.

ŠTEVILNE OBNOVE CESTNE INFRASTRUKTURE

V izgradnji je nov most čez potok Posrtev pod vasjo Brce

Obnovili bodo nadvoz čez železniško progo pri Kilovčah

Do konca septembra bo obnovljen tudi odsek ceste do Velike Bukovice

V poletnih mesecih so se na območju bistriške občine začela številna obnovitvena dela na cestni infrastrukturi. V izgradnji je nov most čez potok Posrtev, obnavlja se nadvoz čez železniško progo pri Kilovčah, v teku pa je tudi obnova dveh odsekov lokalnih cest, in sicer med Kosezami in Veliko Bukovico ter med Koritnicami in Mašunom. Večina naštetih del naj bi bila zaključena do konca septembra.

Obnove cest

Na cesti iz Zarečja proti vasi Brce poteka **izgradnja novega mostu čez potok Posrtev**. Starega, ki je bil zelo ozek in dotrajan, so namreč porušili. Pogodbena vrednost del, ki jih izvaja gradbeno podjetje Marc iz Ajdovščine, znaša 59.527 evrov, strošek izvajanja strokovnega nadzora pri obnovi mostu pa bo znašal 1.960 evrov. Projekt sofinancira Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, in sicer v višini 56.145 evrov, preostalih 20 odstotkov sredstev pa bo prispevala občina iz proračuna.

Gradbena dela potekajo tudi na lokalni cesti Pristavca -Kilovče, kjer **obnavljajo nadvoz čez železniško progo Kilovče-Ilirska Bistrica**. V okviru obnove nadvoza bodo sanirali poškodovane dele betonske konstrukcije in obnovili vozišče lokalne ceste v dolžini 45 metrov, ki poteka čez nadvoz. Obstoječi asfalt vozišča na nadvozu je namreč precej poškodovan, kar je posledica neurejenega odvodnjavanja. Pogodbena vrednost del, ki jih izvaja ajdovsko Primorje, znaša 161.783 evrov, za izvajanje strokovnega nadzora pa bodo odšteli še dodatnih 2.940 evrov. Večji del sredstev, 151.267 evrov, bo prispevala vladna služba za lokalno samoupravo in regionalno politiko, preostanek pa financira občina.

Potem ko je občina lani obnovila 500 metrov dolg **odsek lokalne ceste med Kosezami in Veliko Bukovico** do mostu čez reko Moljo, se dela letos nadaljujejo. Do konca septembra bodo obnovili še odsek ceste od

mostu naprej do začetka Velike Bukovice v dolžini 720 metrov. Obnova samega mostu pa je predvidena v naslednjem letu. Cesto bodo razširili na 4,5 metra in uredili odvodnjevanje. Pogodbena vrednost del, ki jih izvaja Primorje, znaša 174.500 evrov. 80 odstotkov teh sredstev bo prispevala Služba vlade RS za regionalni razvoj in politiko, preostanek pa občina.

V teku pa je tudi **obnova lokalne ceste med Koritnicami in Mašonom** v dolžini 920 metrov. V sklopu obnovitvenih del, ki jih prav tako izvaja Primorje, bodo razširili vozišče na pet metrov in uredili odvodnjevanje. Vrednost naložbe znaša 219.000 evrov, občina bo prispevala 36.500 evrov, preostanek pa bo tudi v tem primeru financirala država iz evropskih sredstev.

Sanacije plazov

V mesecu juliju se je **zaključila sanacija plazu na lokalni cesti Mala Bukovica - Studena Gora**, ki jo je poškodovalo obilno deževje lansko jesen. Podjetje za urejanje hudournikov iz Ljubljane je pred kratkim asfaltiralo cestišče, tako da je cesta tudi uradno odprta za promet. Vre-

Zaključila se je sanacija plazu na lokalni cesti Mala Bukovica-Studena gora, ki jo je poškodovalo obilno deževje lansko jesen

dnost del, ki jih je financirala bistriska občina, znaša 124.000 evrov.

V teku je tudi podpis pogodb za sanacijo plazu na lokalni cesti Harije-Soze (v naselju Harije) in plazu na lokalni cesti za Podbeže, vključno s preplastitvijo vozišča. Izvedbo sanacije bo sofinancirala Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko v višini 107.916 evrov. Gradbena dela bodo zaključena v

mesecu oktobru.

Občina pa je na Ministrstvo za okolje in prostor posredovala tudi prijavo za sanacijo plazu na cesti Dolenjski potok-Veliko Brdo in plazu na lokalni cesti v Sabonje. Zaposili so za sofinanciranje izvedbe del in uvrstitev v izvedbeni načrt sanacije pojavov nestabilnosti tal za leto 2010. Predračunska ocena sanacije obeh plazov znaša 625.617 evrov. III

Cenjene občanke in občane vabimo na strokovno, brezplačno in neodvisno svetovanje v

ENERGETSKO SVETOVALNO PISARNO ILIRSKA BISTRICA

po predhodni najavi na tajništvo občine tel. št. 05/71 41 361 (ob prijavi na obisk opišete teme razgovora)

Pisarna se nahaja v DOMU NA VIDMU, Gregorčičeva 2, Ilirska Bistrica, in bo delovala

**VSAK TOREK IN PETEK
od 17. do 18. ure**

Energetska svetovalca
Miran PENKO in Samo HRVATIN
LEPO VABLJENI!

KOMUNALNO PODJETJE ILIRSKA BISTRICA

Prešernova 7, 6250 Ilirska Bistrica
Tel.: 05/71 10 671; Faks: 05/71 10 672
E-naslov: info@kp-ilb.si

RAZPORED DEŽURNIH SLUŽB ZA OPRAVLJANJE KOMUNALNIH STORITEV DOBITE 24 UR NA TEL. ŠT. 05/71 10 673

• POGREBNE STORITVE	031/385 450
Izvajanje vseh pokopaliških in pogrebnih storitev	
• VODOVOD	05/711 06 84
Dežurna črpalnica v zvezi z vodovodom
Prijava okvar, ki nastanejo na vodovodu	
• ZIMSKA SLUŽBA – ZA MESTO ILIRSKA BISTRICA	041/651 305
• ZBIRNI CENTER ZA LOČENO ZBRANE ODPADKE
GLOBOVNIK	041/ 383 325

Urnik zbirnega centra Globovnik

ponedeljek, sreda in petek	od 8.00 do 12.00
torek in četrtek	od 14.00 do 18.00
sobota	od 8.00 do 12.00

100 LET OBNOVLJENEGA PRAPORA ILIRSKEGA SOKOLA

Telovadno društvo Ilirski Sokol, verjetno ustanovljeno že leta 1867, je bilo tretje najstarejše Sokolsko društvo na Slovenskem, takoj za ustanovljenima društvoma v Ljubljani in Kranju. Društvo je štelu nad 60 članov, gojilo je telovadbo, nastopalo doma in v okolici in se v sokolskih krojih prvič predstavilo na Binkoštnih praznovanjih v Postojni leta 1872, o čemer je poročal Slovenski narod 25. maja istega leta. Že leto prej so bistriški Sokoli razvili svoj društveni prapor in ga svečano blagoslovili. Žal je bistriški Sokol po nekaj letih zamrl, društveni prapor pa je zgorel skupaj s Tovarno Pekatet leta 1904.

Na pobudo **Radovana Strnada**, davčnega uradnika v Il. Bistrici, in mnogih domačih sokolskih navdušencev so sklicali nov ustanovni občni zbor 4. aprila 1905 v Hotelu Ilirija in obnovili duštvo Ilirski Sokol. Društvo je prevzel domačin **Josip Samsa** in ga vodil do italijanske zasedbe naših krajev, ko so prepovedali delovanje društva. Že v prvih desetih letih so v društvo vključili vso tedanjo bistriško mladino in odrasle, željne telovadbe, nastopali so po vsej tedanji Notranjski, posamezniki pa celo v Zagrebu, Osijeku, Petrogradu, Pragi in bližnjem zamejstvu. Z veliko truda so zgradili svoj SOKOLSKI DOM (1912) in razvili nov DRUŠTVENI PRAPOR (1909), danes edini tovrstni spomin na sokolstvo na Primorskem.

Za razvitje sokolskega prapora so določili dan velikega sokolskega srečanja ob drugem zletu notranjskih sokolov v Il. Bistrici, 22. avgusta 1909. Nabavili so 3,2 metra velik kos svetlo modre svile in za vezenje prapora zaprosili domačinki sestro **Pepico** in **Haniko Krebelj**. Po zgledu prvega sokolskega prapora so se odločili, da bo na eni strani grb Kraljevstva Ilirije, ki se je uveljavil tudi kot grb Il. Bistrice, z napisom SOKOL in datumom otvoritve, 22. AVGUST 1909, na

drugi strani pa z geslom PROSVETI IN SVOBODI in s podobo velikega sokola z razpetimi krili ter telovadnimi ročkami v krempljih. Domači sokol **Anton Šlenc** je izdelal dvodelni zastavin drog, kovinskega sokola za vrh zastave pa so naročili na Češkem. Za botrico sokolskemu praporu so zaprosili **Elo Domladis** (Martinčičevo), soprogo načelnika Ilirskega Sokola **Alberta Domladisa**.

Sam zlet notranjskih sokolskih društev v Il. Bistrici je presegel vsa pričakovanja. Strumne vrste domačih sokolov, ki so se jim je tokrat prvič pridružile tudi sokolice in sokolski naraščaj, pa zastopstva vseh sokolskih društev na Notranjskem s pridruženimi sokoli s področja Kvarnerja, so se razvrstile na bistriškem osrednjem trgu. Tu so jih pozdravili starosta bistriških sokolov **Josip Samsa** in tedanji bistriški župan **Anton Tomšič Mundetov** ter mnogi gosti. Posebna dragocenost prireditve je bilo razvitje sokolskega prapora, ki je kasneje spremljal vse pomembne prireditve domačih sokolov doma in drugod.

Po 1. sv. vojni so novi oblastniki prepovedali vsa slovenska društva in z veliko ihto uničevali vse, kar je spominjalo na sokolstvo. Sokolski dom so zaplenili in ga preuredili v Casa del Fascio. Namerili so ga fašizaciji slovenske mladine. Sokolski prapor je družina **Viktorja Tomšiča** skrivaj prenesla v Ljubljano in ga shranila na sedežu Sokolskega društva Narodni dom. Za prvi sokolski zlet leta 1922 v Ljubljani so štirje bistriški sokoli, med njimi tudi telovadni vadiatelj **Saša Ličan**, po železnici prethotapili svoje sokolske kroje in zadnjič nosili društveni prapor v povorki po ljubljanskih ulicah tudi mimo jugoslovanskega kralja Aleksandra I. Kasneje je bistriški prapor simbolično zastopal vsa primorska sokolska društva v okupiranem delu domovine na sokolskih zletih v Beogradu leta 1930 in v Pragi leta 1938 na

XI. vsesokolskem zletu.

Pod pritiskom italijanskih oblasti je z leti zamrl tudi spomin na živahno sokolsko dejavnost v Il. Bistrici. V letih 2. sv. vojne so okupacijske oblasti znova pretile uničenju sokolskega prapora in drugim svetinjam slovenskega sokolstva. Bistriški prapor je z drugimi dočakal konec vojne v sarkofagih Narodnega muzeja v Ljubljani in bil celo zazidan nad stopniščem Narodnega doma. Bistriški prijatelji domačega sokolstva so po 62 letih vendarle našli sled za svojim praporom in ga 7. maja 1982 ob velikem slavlju svečano vrnili domov. Sokolski prapor je prevzel domači športnik **Branko Štemberger** in ga v družbi kar 19 praporov domačih društev znova ponesel v Sokolski dom. Na ta dogodek spominja spominska plošča na Sokolskem domu, ki jo je tega dne odkril predsednik občinske skupščine **Ivan Bergoč**.

Bistriški sokolski prapor je dočakal tudi svojo stoletnico! Ga. **Irena Kobal** iz Dolnjih Ležec, vnukinja njegove prve vezilje Hanike Krebelj Bilc, je letos spomladi prapor vzorno obnovila. Pred časom je **Ivan Knafelc** izdelal tudi nov praporov drog.

Na dan stoletnice, 22. avgusta, je bil prapor pred stoglavo množico obiskovalcev Planinskega doma na Sviščakih pod Snežnikom slavnostno znova razvit. Častno nalogo razvitja sta opravila vnuka zaslužnih sokolov Irena Kobal in Albert Domladis, vnuk praporove kumice. Upati je, da bo ilirski sokolski prapor in preostalo sokolsko gradivo našlo svoje mesto v Il. Bistrici v muzejski zbirki, kjer bo pozne rodove spominjalo na bogato tradicijo mesta.

Prijatelji ilirskega Sokola za jesen pripravljajo Sokolski večer s predstavitvijo obnovljenega prapora in obiska XIV. vsesokolskega zleta v Pragi pred tremi leti, ki se ga je udeležili poln avtobus domačinov. **III Vojko Čeligoj**

O MOŽNOSTIH RAZVOJA TURIZMA NA PODEŽELJU

Društvo Piškotek in KŠTD Tabor Kalc 1869 iz Knežaka sta združila moči in ob prazniku Marijinega vnebovzeta, ko v Knežaku praznujejo shod, pripravila tridnevno prireditev, s katero so želeli obuditi staro tradicijo praznovanja. Poleg številnih zabavnih dogodkov in delavnic za otroke so pripravili tudi okroglo mizo o možnostih razvoja turizma na podeželju.

Na okrogli mizi je poleg **Vojka Mihlja**, predsednika društva Piškotek, sodelovalo še šest gostov, ki so tako ali drugače povezani s turizmom. Vsi so se strinjali, da je za razvoj turizma potrebna predvsem zainteresiranost in motivacija posameznikov. »Projektom, ki jih pripravijo društva in občina, mora nujno slediti tudi poslovni interes, zato morajo biti projekti predvsem ekonomsko za-

nimivi,« je poudaril **Srečko Šajn**, predsednik turistične zveze Brkini, Kras, Notranjska in član upravnega odbora TZS.

Da se morajo v izvajanje projektov aktivno vključiti tudi posamezniki in ne le društva, meni tudi **Aleš Zidar**,

strokovni vodja Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, ki je predstavil nekatere projekte, ki jih pripravlja društvo (npr. obnova obzidja gradu Prem, izdelava študije izvedljivosti za turistično središče Jezera, projekt za oživitve gradu Kalc idr.). **Boštjan Primc**, strokovni sodelavec na bistriški občinski upravi, pa je predstavil občinsko strategijo razvoja turizma.

Nekatere možnosti za razvoj turizma s pomočjo zgodovinske in kulturne dediščine je predstavil zgodovinar in kustos **Ivan Simčič**. Lokalna turistična vodička **Jolanda Slavec** je opisala svoje izkušnje pri vodenju in povedala, da vidi priložnost predvsem v organiziranih šolskih izletih, na katerih bi učenci spoznavali znamenitosti domačih krajev. Tudi predsednik KS Knežak **Matija Tomšič** je bil mnenja, da morajo znamenitosti domačega kraja najprej spoznati domačini sami, za kar pa je potrebno osveščanje.

Vojko Mihelj je ob koncu predstavil idejni zasnovi za dve učni poti. Prva »Spoznajte Knežak« bi vodila skozi vas in predstavila večino značilnosti, druga »Voda, travniki, gozdni rob« pa bi obiskovalce popeljala do naravnih znamenitosti v bližnji okolici vasi. »Turizem so zgodbe. Če bomo znali te zgodbe na pravi način predstaviti, bomo tudi zadržali mimoidoče,« je prepričan Mihelj, ki možnost za razvoj turizma vidi tudi v dobro ohranjenih zapuščenih hišah, ki bi jih lahko ponudili turistom za prenočišča. Ideja o ureditvi t. i. razpršenih hotelov je tudi po mnenju Boštjana Primca najboljša možnost za razvoj turizma na podeželju, vendar pa je za to potreben predvsem zasebni kapital. III

200 LET BISTRIŠKE POŠTE

Pošta Slovenije bo v spomin na **Ilirske province**, katerih 200-letnico slavimo v tem letu, izdala ilustrirano pošto dopisnico z ustreznim motivom. Ker pa letos Bistričani slavimo tudi 200-letnico ustanovitve bistriške pošte, se je na pobudo bistriških filatelistov, članov Primorskega numizmatičnega društva, Pošta Slovenije odločila, da bo povezala oba dogodka in omenjeno ilustrirano dopisnico predstavila prav v našem mestu, predvidoma **v petek, 25. septembra** letos.

Naj omenimo, da je ilirskobistriška pošta edina pošta, ki so jo tedaj na Kranjskem ustanovile francoske oblasti in deluje neprekinjeno že 200 let, naše mesto pa edino, ki tudi s svojim imenom spominja na Ilire, Ilirske province in ilirizem.

Ilustrirano razglednico z motivom stare poštne postaje v Ilirski Bistrici in pošto kočijo v odhodu proti naslednji poštni postaji v Zagorju na Pivki je naslikal **Romeo Volk**. III **Vojko Čeligoj**

JAKA FIDEL – ZLATI HARMONIKAR

Še ne 14-letni harmonikar Jaka Fidel iz Knežaka je na svetovnem prvenstvu v igranju na diatonično harmoniko, ki je med 7. in 9. avgustom potekalo v italijanskem Salisanu (blizu Rima), v svoji kategoriji pometel s konkurenco in osvojil zlato priznanje.

Jaka Fidel se je svetovnega prvenstva udeležil letos prvič in v kategoriji do 15 let osvojil kar 98 od 100 možnih točk. Na tekmovanju, ki se ga je v vseh treh dneh udeležilo čez 120 harmonikarjev iz vsega sveta, se je predstavil z dvema skladbama po lastni izbiri in v svojem osemminutnem nastopu uspel prepričati petčlansko mednarodno komisijo. Le dve točki sta ga ločili do naslova absolutnega svetovnega prvaka, ki je letos v kategoriji pod 18 let ostal nepodeljen. Pred dvema letoma pa je ta prestižni naslov osvojil **Niko Poles**.

Sicer pa je bila Jaku ljubezen do glasbe tako rekoč položena že v zibko. Komaj triletnega ga je navdušila majhna, 70 let stara harmonika, pri sedmih letih pa je vstopil v glasbeno šolo, kjer se je izobraževal pod mentorstvom priznanega prof. **Zorana Lupinca**, pod vodstvom katerega se še vedno pripravlja za tekmovanja in nastope, saj je nižjo glasbeno šolo zaključil že lani. Na polici v domači dnevni sobi skorajda že zmanjkuje prostora za vse pokale in priznanja, ki jih je na raznih tekmovanjih v vseh teh letih osvojil

Jaka. Naj omenimo le nekaj napomembnejših.

Na mednarodnem srečanju harmonikarjev v Moravskih Toplicah maja letos je v kategoriji do 13 let med 25 nastopajočimi z diatonično harmoniko osvojil prvo mesto. Lani je na mednarodnem tekmovanju za nagrado Avsenik, ki poteka v Begunjah na Gorenjskem, osvojil zlato priznanje, letos pa srebrno. Poleg slovenskih tekmovanj se Jaka udeležuje tudi številnih v zamejski Italiji. Med njimi je najbolj znano tekmovanje Diaton v Jamljah, na katerem je leta 2006 dosegel prvo mesto, letos pa je bil tretji. Eden izmed njegovih zadnjih uspehov pa je tudi nastop na polfinalnem izboru za Zlato harmoniko Ljubecne, ki se je odvijal

konec julija v Ilirski Bistrici. Tudi tu se je Jaka odlično odrezal, saj se mu je med petdesetimi tekmovalci kot edinemu Bistričanu uspelo uvrstiti v finale tega največjega državnega tekmovanja harmonikarjev, ki se bo odvijalo konec avgusta v Ljubecni.

Z velikim veseljem pa se odzove tudi številnim povabilom za nastope na raznih prireditvah in koncertih tako v domači občini kot tudi drugje. Med drugim je decembra lani nastopil na predstavitvi knjige o Avsenikih »S polko v svet – Glasbene poti bratov Avsenik« v Štorjah in Šempolaju, kjer je skupaj s še štirimi mladimi harmonikarji zaigral nekaj znanih Avsenikovih pesmi. Bistriškemu občinstvu pa je Jaka gotovo najbolj poznan po sodelovanju z otroško folklorno skupino Tuščak Bač, ki jo s svojo harmoniko zvesto spremlja že od ustanovitve dalje.

Prav zato so se člani Kulturnega društva Tuščak z Bača ob novici o Jakovem izvrstnem dosežku takoj zbrali in »zlatemu harmonikarju«, kot so zapisali na transparentu, ki so ga razvili na njegovi domači hiši, priredili pravo slavlje. Otroci so mu napisali in zapeli pesmico, pripravili pa so mu tudi torto v obliki harmonike. Seveda niso manjkali niti kneški gasilci, saj je Jaka njihov član že od malih nog. Jaka in njegova družina se društvu Tuščak in kneškim gasilcem zahvaljujejo za ganljiv in nepozaben sprejem. III

FRANK PROIZVODNJA STROJEV
Gornja Bitnja 8
tel.: 05 7147 138
fax.: 05 7147 521
frank@siol.net

izdelava:

- inox in železnih ograj ter konstrukcij
- strojev in transportnih naprav
- transportnih sistemov
- osebnih in tovornih dvigal
- opreme za živilsko industrijo
- opreme za reciklažo odpadkov
- linije za izdelavo pelet
- gorilnikov na pelete

SPRETNOSTNO TEKMOVANJE S KONJI NA MLAKAH

Na Mlakah pod vasjo Mala Bukovica je 22. avgusta potekalo tekmovanje v spretnostnem jahanju konj, ki ga je letos drugič organiziralo bistriško društvo rejcev hladnokrvnih konj Furman. Prireditev, ki je prinesla posebno popestritev poletnega dogajanja v občini, si je z zanimanjem ogledalo veliko obiskovalcev.

Lani so v okviru društva pripravili poskusno tekmovanje, ki ga niso javno oglaševali. Ker pa je bil odziv izjemno dober, so se letos odločili, da organizirajo celodnevno prireditev, ki je predvsem družabnega in zabavnega značaja, je povedala **Maja Simonič**, pobudnica in ena od glavnih organizatorjev tekmovanja. Tekmovanje je odprtega tipa, saj so k sodelovanju povabili vse ljubitelje teh plemenitih živali. Prijavljenih je bilo 13 konj, v glavnem z Bistrškega,

dva pa sta prišla iz Postojne in Rovt pri Cerknem.

Tekmovalci so se, razdeljeni v pare, pomerili na dveh vzporednih progah, na katerih so morali premagovati različne ovire. Najhitrejši in najbolj spretni se je uvrstil v nasle-

dnji krog tekmovanja, vse do polfinala oz. finala, v katerem sta se pomerila najboljša dva. V boju za tretje mesto je tako **Primož Jereb** iz Rovt s kobiljo Alegro premagal **Andreja Škrlja** z Dolnjega Zemona na konju po imenu Fandos. V velikem finalu pa sta se pomerila **Jan Mikuletič** iz Male Bukovice s kobiljo Lizo in **Borut Delost** iz Šembij, ki je s kobiljo Missy osvojil prvo mesto. Po besedah Simoničeve so bili vsi boji zelo tesni in napeti do zadnjega, saj so bili tekmovalci dokaj izenačeni. Zmagovalci so prejeli praktične nagrade in pokale, konjem pa so podelili rozete. Prireditev je popestrila tudi umetniška točka s konji, ki sta jo pripravili mladi domačinki z Male Bukovice **Anja Lakota** in **Tjaša Družina**.

Tako Simoničeva kot njen mož **Ivan Amon**, ki sta javnosti poznana kot veterinarja v Il. Bistrici, sta velika ljubitelja konj in sta na Štajerskem, od koder prihajata, že sodelovala na podobnih tekmovanjih. Zato sta se odločila, da podobno prireditev pripravita tudi na Bistrškem. Na ta način želita predvsem povezati bistriške konjenike med sabo, da bi se enkrat na leto zbrali na tovrstnem družabnem srečanju. Pri izpeljavi tekmovanja so jima pomagali predvsem vaščani z Male Bukovice, ki so odstopili zemljišče in pomagali tudi pri sami izvedbi tekmovanja, pa tudi prijatelji društva, sponzorji in njihovi osebni prijatelji. »Ideja je očitno padla na plodna tla, saj je bil odziv tako s strani obiskovalcev kot tekmovalcev izjemno dober, zato bomo s prireditvijo gotovo nadaljevali tudi prihodnje leto,« je povedala Simoničeva. III

PRAZNOVANJE NA SNEŽNIKU

Ob zvokih Kergelcev izpod Ahca sta oskrbnika zaplesala na vrhu Snežnika

V soboto, 8. avgusta, je Snežnik doživel prijetno druženje. V goste so mu prišli Kergelci izpod Ahca iz Jasena in skupina vaščanov. Vaški godci so prišli na povabilo oskrbnikov, ki sta tistega dne praznovala skupaj sto let.

Toplemu sprejemu je sledila »muzika« in ob prvih taktih sta slavljenca tudi zaplesala. Ob prijetnem vzdušju pa so se zavrteli tudi ostali obiskovalci koč, ki jih ob sobotnih sončnih dnevih ni malo. Dobro vzdušje se je

čez dopoldan stopnjevalo in ples se je nadaljeval na samem vrhu Snežnika. Oskrbnika koč Janja in Slavko Škoberne sta se ves čas trudila, da je bilo Jasencem in ostalim gostom na Snežniku prijetno. Po svoje pa se je izkazal tudi Snežnik, ki je obiskovalce pričakal z meglo in vetrom, že po nekaj urah pa jih je presenetil z enkratnim razgledom po naši domovini in kvarnerskih otokih. III **Majda Ferlež**

STARE SLIKE PRIPOVEDUJEJO ...

Slika prikazuje južni del Trnovega, ki je v svojem času doživel največje spremembe. Posnetek je verjetno iz konca dvajsetih let. V ospredju so prepoznavne stavbe ob Gubčevi cesti, na desni je Novakova hiša, ki je danes enonadstropna, levo od nje je Hrvatina hiša (domače pri Ženici), največja na levi je Špehova gostilna (družina Perkan). Železniška proga še ni elektrificirana; sta pa lepo vidni stavbi skladišča in male železniške čuvajnice št. 14 (rojstna hiša slikarja Franceta Pavlovca). Čuvajnica je bila podrta, ko so postajo razširili in elektrificirali (1936). Čez železniško progo je lepo vidna stara trnovska cerkev sv. Trojice z mogočno lipo ob njej. Cerkev je bila po drugi vojni že v ruševinah, bila je odstranjena, kamenje pa uporabljeno za zidavo pokopališkega zidu na trnovskem pokopališču.

Desno je tedaj na novo zgrajena velika Šulčeva hiša. Levo od cerkve se lepo vidi štirikapno streho Sokolskega doma, predno so ga predelali v Casa del Fascio (Dom fašistov), desno značilna stavba družine Samsa,

Trnovo z železniško progo in cerkvijo sv. Trojice (Fotoarhiv Atelje E. Maraž)

danes Dom upokojencev. Nad Špehovo hišo je viden obris Palače Schanburg Waldenburg (Danes stavba sodišča), pred njo pa sta v gradnji stavbi banke in občine. V ozadju vidimo novo zgrajene bistriške vojašnice, pred njo je vidna stavba mlekarne z značilnim dimnikom. Pred njo je stavba Hladove gostilne (družina Primc) in desno tedaj na novo

zgrajena upravna stavba podjetja za gradnjo objektov, ki jih je gradila Italija na Bistriškem. Na horizontu sta še danes prepoznavna hriba Liščič in Grmada, ki sta že na Hrvaškem!

Kupi lesa na sprednjem delu slike dokazujejo, da so tudi Trnovci trgovali z lesom in ga pridno obdelovali. To je bil čas velikih gradbenih posegov v naši občini. **III Vojko Čeligoj**

DEKANIJSKO ROMANJE NA SOZE

Soze so prelepa majhna vasica, ki so od središča mesta oddaljena sedem kilometrov. Dostop do vasi je iz Kosez ali Harij. Kot vsako leto je tudi letos na veliki šmaren priljubljeno domačo romarsko pot obiskalo veliko vernikov. Prišli so od blizu in daleč. Veliko se jih je pripeljalo z avti, nekateri so k Mariji Pomagaj poromali – kot nekoč – peš.

Sveta maša, ki jo je vodil bistriški kaplan g. Martin Šuštar, je potekala zunaj, kjer so domačini postavili oltar. Verniki smo uspešno in dovolj molili, saj nam je vreme služilo. Kon-

čanemu bogoslužju je sledil kulturni program, ki ga je pripravilo KETŠD Alojzij Mihelčič iz Harij v sodelovanju z vaščani. Program je napisala ga. Alenka Penko, povezovalka sem bila domačinka Alenka Dolgan. Za uvod je Matej Dolgan zaigral na diatonično harmoniko. Štiri dekleta iz KETŠD so uprizorila skeč, ki je ob tej priložnosti nastal izpod nagajivega peresa ge. Jadranke Boštjančič.

V svoji sredini smo z aplavzom in recitacijo članic KETŠD pozdravili novega kaplana, ki se nam je v bistriški dekaniji pridružil v mesecu avgustu.

Mlada dekleta so nabirala zelišča, kaplan jih je blagoslovil, nato so jih razdelile med vernike. Poslušali smo tudi o prednosti in slabosti turizma na Sozah. Vaščani smo zadovoljni, da se o vasi v dolini in okolici širi dober glas, vendar smo zaskrbljeni, ker se ob cesti nabirajo smeti. Samo malo ekološke osveščenosti s strani turistov in domačinov, pa bi bila slika drugačna. Za konec nam je zaigrala Bršulin banda, skupaj smo zapeli in zaplesali.

Zahvalila bi se g. kaplanu za vodenje mašnega bogoslužja, Cerkvenemu pevskemu zboru iz Harij, harmonikarjema Mateju Dolganu in Dejanu Iskri ter članom KETŠD A. Mihelčič. Hvala tudi Kranjčevim in Malobukčanovim, posebej g. Nedeljku Dolganu. V imenu vaščanov Soz se zahvaljujem Domu starejših občanov iz Ilirske Bistrice, ki so nam posodili mize in klopi, da je mašno bogoslužje potekalo sproščeno in smo verniki lahko sedeli. Hvala tudi vsem vam, ki ste vztrajali do konca. Nasvidenje 13. septembra, ko bomo obeležili 70-letnico kronanja podobe Marije Pomagaj. **III Alenka Dolgan**

RUŠEVCI TABORILI NAD KLIVNIKOM

Člani taborniškega društva Rodu Snežniških ruševcev so letos tradicionalni poletni tabor postavili kar v domači občini. Izbrali so prijetno lokacijo nad jezerom Klivnik, kjer so preživeli deset dni (od 11. do 21. avgusta) v objemu narave.

Tabora se je udeležilo 45 otrok, starih od štiri do 15 let. Skupinam gozdovnic in gozdovalnikov, medvedkov in čebelic ter najmlajših murrnov se je pridružilo deset voditeljev, ki so jih spremljali na taborjenju. In kako taborniki preživljajo dneve v naravi, daleč stran od civilizacije, brez

medijev in drugih sodobnih pripomočkov? Dan začnejo z jutranjo telovadbo in umivanjem (v posebnih umivalnicah, ki jih postavijo sami v naravi), nato sledi jutranji zbor in dvig zastave. Za tem se mladi taborniki v gozdni šoli posvetijo učenju raznih veščin, kot je prva pomoč, postavljanje bivaka z naravnih materialov, orientacija ipd. Sledita kosilo in počitek, nato pa nadaljujejo s šolo oz. različnimi nalogami, ki jim jih dedelijo voditelji. Dan končajo z večerjo in prižigom tabornega ognja, ob katerem zapojejo taborniško himno.

Taborjenje pa popestrijo tudi z raznimi dodatnimi dejavnostmi. Tako so se letos odpravili izven tabora na bivač za dva dni, seveda pa ni minilo tudi brez krsta novopečenih članov. »Progo preživetja« je tako letos prestalo osem mladih tabornikov. Namen takega tabora je otroke naučiti samostojnega življenja in taborniških veščin, ki ti pomagajo preživeti v naravi, je povedal **Matej Lakota**, ki je ob našem obisku nadomeščal vodjo tabora **Luko Roliha**. Letos so jih na taboru obiskali tudi taborniki z Reke, s katerimi veliko sodelujejo v zadnjem času.

MEDNARODNO SREČANJE MOTORISTOV

ILIRSKA BISTRICA

4., 5. IN 6. SEPTEMBER 2009

Moto klub FEISTRITZ prireja prvi vikend v septembru jubilejno 10. mednarodno srečanje motoristov, ki se bo odvijalo na že ustaljeni lokaciji v Vrbici. Vabimo vse motoriste, vse ljubitelje motorjev in ljudi, željne zabave, da se nam pridružijo v petek, soboto in nedeljo – 4., 5. in 6. septembra.

Vse dni bo poskrbljeno za hrano in pijačo, dobro zabavo, glasbo, igre ...

Še posebej vabimo motoriste na panoramsko vožnjo, ki bo v soboto ob 17.00. Popeljali se bomo iz prireditvenega prostora Vrbica - Ilirska Bistrica – postanek pred Avtošop barom – Jelšane - Novokračine - Zabiče in nazaj na prireditveni prostor.

Tako v petek kot v soboto se nam bodo predstavile rock in metal skupine, v soboto zvečer nas bo zabavala znana rock skupina iz Beograda **PARTIBREJKERS**.

LEPO VABLJENI!
MOTO KLUB FEISTRITZ

Sicer pa taborniki iz Rodu Snežniških Ruševcev, ki v letošnjem letu obeležuje že 57 let delovanja in šteje okrog 170 članov, poleg taborjenja organizirajo še vrsto drugih dejavnosti. Udeležujejo se izletov, tekmovanj, izvajajo čistilne akcije, s katerimi enkrat na leto očistijo park in taborniški dom, organizirajo akcije zbiranja starega papirja in drugo. Največji dogodek pa je gotovo **TOTeM** - tradicionalno taborniško odbojgarsko tekmovanje na mivki, ki se ga udeleži preko 100 tabornikov iz cele Slovenije. Letos bo potekal med 5. in 6. septembrom na obnovljenem odbojgarskem igrišču na trnovskem stadionu. »Letos računamo na še večjo udeležbo, saj so povabljeni tudi prijatelji iz Reke, kar bo dalo turnirju tudi nekaj mednarodnega privdiha. Vse občane vabimo, da si pridejo ogledat spektakularne tekme - še posebej zaključni turnir, ki bo na sporedu v nedeljo med 9.30 in 14. uro, saj ta zadnja leta postreže z zelo kakovostno odbojko,« je pozval načelnik rodu **Mitja Pugelj**. III

POLETNE AKTIVNOSTI V PGD KNEŽAK

Že sama misel na poletne dni nam v spomin prinese slike dopustovanja, morja, vročih dni, hladne sence, skratka raznih asociacij na ta letni čas nikoli ne zmanjka. Seveda tudi gasilci nismo imuni na tovrsten pojav, pa vendar moramo vseeno v teh dneh skrbeti za varnost krajanov in razne spremljajoče dejavnosti. Letih je bilo v juniju, juliju in avgustu nekoliko manj, pa vendar so vseeno zahtevale udeležbo velikega števila gasilcev.

Z zamenjavo dotrajanih oken v mesecu juniju je bilo potrebno poskrbeti za očiščenje prostorov ter dokončanje notranjih del na oknih, ki bodo potrebovala še kar nekaj naše pozornosti za popoln zaključek projekta. Za dan državnosti smo sodelovali na prireditvi v organizaciji društva Tuščak, kjer smo z balinarsko ekipo v sestavi **Jože Tomšič**, **Danilo Tomšič** in **Marjan Mihelj**

Kneški gasilci so svojemu mlademu društvemu kolegu čestitali za dosežek

osvojili 3.mesto, hkrati pa smo na prireditvenem prostoru izvedli tudi predstavitev vozila GVC 16/25 ter gasilske organizacije.

Poletje pa ni zgolj čas dopustovanja ampak je tudi obdobje mnogih porok, ki smo jih v Knežaku imeli kar tri. Tako so v zakonski stan stopili naši člani **Borut Delost**, **Anja Porta** in **Barbara Šajn**. Seveda smo jim kneški gasilci čestitali na svojevrsten način, kot znamo le mi.

V avgustu smo sodelovali tudi na prireditvi Veliki Šmaren, ko smo pomagali pri postavitvi šotor na šolskem igrišču ter v gasilskemu domu gostili okroglo mizo na temo »Možnosti za razvoj turizma na podeželju«. Po zaključku okrogle mize pa smo goste povabili v zgodovinsko sobo, kjer smo jim predstavili razvoj gasilstva na kneškem od ustanovitve v letu 1904 do danes. Kot že leta poprej, smo aktivno sodelovali tudi na Lovski maši na Mašunu, kjer smo opravljali redarstvo in požarno stražo preko celega dne.

V istem mesecu pa smo bili deležni še ene vesele novice in sicer te, da je naš mladi član **Jaka Fidel** osvojil zlato priznanje na svetovnem tekmovanju v igranju na diatonično harmoniko v kategoriji do 15 let. Tekmovanje, ki se je odvijalo v Salisanu blizu Rima, je trajalo tri dni in prineslo našemu gasilcu laskavo priznanje. Jako smo na dan prihoda pričakali tudi domačini, mu voščili in ga kar takoj doživljenjsko rezervirali za gasilskega harmonikarja. Pri tem moramo še omeniti, da je Jaka vnuk **Petra Tomšiča**, ki je nosilec najvišjega gasilskega državnega priznanja Matevža Haceta. **III Erik Delost**, PGD Knežak

BRKINCI NA POTEPANJU

V soboto, 18. junija, smo se člani folklorne skupine Brkini kljub slabemu vremenu podali na celodnevni izlet v soško dolino. Že jutraj, ko smo zapustili vasico Tatre, se je dež ulil kot iz škafa. Začeli smo se spraševati, kam sploh gremo v tako grdem vremenu ... Vendar smo po optimističnem nagovoru predsednika Petra Filipčiča postali bolj korajžni, bodril nas je, da bo do takrat, ko pridemo do naše prve ciljne točke, muzeja v Kobaridu, že posijalo sonce. Res da ni sijalo, ko smo prišli tja, je pa nehalo deževati.

Po seznanjanju s soško fronto, ki jo predstavlja celoten kobariški muzej, smo se odpravili v trdnjavo Kluže in posijalo je sonce! Bilo je kot naročeno, saj je bila naša naslednja destinacija skupinski rafting po reki Soči. Oblečeni v pajace z zaščitnimi čeladami na glavah in opremljeni z rešilnimi jopiči smo se podali novim izzivom naproti. Naš vodič oz. krmar je bil Saša, ki nam je pred spustom razložil vsa potrebna navodila in nam na zastavljeno vprašanje »Ali se upate spustiti z nami po reki?« odgovoril negativno. Vožnja po reki Soči, ki je najčistejša v Sloveniji in na kateri so posneli tudi delček filma Narnija, je trajal dobro uro. V tej urici smo preveslali kar 10 km reke in v njej tudi zaplaval, kljub le 9 °C.

Na koncu nas je čakalo še skupno slikanje in vsi utrujeni zaradi veslanja smo šli na zaslužno kosilo v Letni vrt. Nismo se še dobro usedli za mizo, že se je spet ulil dež. Tako da lahko rečem, da smo imeli gromozansko srečo, da nas je pred spustom in med njim spremljalo sonce.

Po kosilu smo se zapeljali do Trente in si ogledali tamkajšnji muzej, ki prikazuje bogastvo narave včasih in danes. Imajo tudi reliefni prikaz pokrajin celotne soške doline, kar je bilo zanimivo videti. Nadaljevali smo z ogledom izvira reke Soče in se potem podali prek prelaza Vršič v Kranjsko Goro. Našega potepanja pa še vedno ni bilo konec. Po poti domov smo se ustavili še v postojnskem Epicentru na bowlingu, kjer smo naše potepanje tudi zaključili. Tako, to je bil naš najboljši in najbolj doživet celodnevni izlet, ki ga ne bomo nikoli pozabili. **III Anja Kirn**

AKTIVNA PONUDBA KMETIJSKIH PROIZVODOV

Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom je v tem poletju s ponudniki aktivno sodelovalo na rednih kmečkih tržnicah ter na vseh pomembnejših prireditvah na našem območju.

Kot je že znano, se redne kmečke tržnice izvajajo ob sobotah v vseh treh mestih: prvo soboto v Postojni, drugo soboto v Ilirski Bistrici in tretjo soboto v Pivki. Poleg tega pa se ponudniki predstavljajo ob vseh semenijskih dnevih, tako so v Ilirski Bistrici vsakega 1. in 16. v mesecu. Običajno število ponudnikov je od 6 do 10, odvisno od trenutne ponudbe in datuma, saj se lahko zgodi, da so v enem tednu organizirane tudi tri tržnice, kar je precejšen organizacijski in logistični zalogaj. Kmečke tržnice namreč organiziramo ali izvajamo tudi na pomembnejših prireditvah ob vikendih, takrat ko so prosti termini – prednost pri izvajanju namreč imajo redne tržnice.

Ponudniki z bistrške občine so se predstavili na prazniku sv. Roka v Nabrežini

Naši ponudniki so bili na Furmanškem prazniku v Postojni, na prireditvi Gozdar – nekoč in danes pri kozolcu Toplar pri Belskem, skupaj s ponudniki iz LAS Krasa in Brkinov iz Sežane in LAS Kras iz Trsta smo sodelovali na prireditvi v Trbižu (Mon-

falcone), s posredovanjem Občine Il.Bistrica pa na prazniku Sv. Roka v Nabrežini. Žal je bilo letošnje sodelovanje v Nabrežini precej omejeno, saj smo imeli na razpolago le eno prodajno hiško, kljub temu pa se je za sodelovanje odločilo 5 naših ponudnikov, ki so na ta način predstavljali tudi občino Il.Bistrica. Ostalih nastopajočih ali kakšnega posebnega programa v Nabrežini tokrat ni bilo.

Ob koncu meseca se bodo naši ponudniki predstavili tudi na festivalu Zmaj ma mlade v Postojni in na stojnici Zeleni kras na kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni. Za sodelovanje v Gornji Radgoni so se odločili tisti, ki bodo v prihodnosti uporabljali blagovno znamko Zeleni kras in se na ta način vključili v promocijo te znamke.

Vsi naši ponudniki, ki sodelujejo z Društvom pri izvajanju projekta Kmečkih tržnic, pa so vabljeni k sodelovanju na Kmetijski tržnici v Ilirski Bistrici, ki bo potekala 26. in 27. septembra na Žabovci, ter na Kmetijskih dnevih Slovenske Istre med 24. in 25. oktobrom v Kopru. Vse informacije dobite na naši spletni strani www.razvoj-podezelja.si ali pokličite strokovnega vodjo društva Aleša Zidarja na 031 339 789. III Aleš Zidar

KMEČKA TRŽNICA v Ilirski Bistrici obratuje vsako drugo soboto v mesecu (12. september 2009) ter 1. in 16. ob sejmskem dnevu. Lokacija tržnice je pod kostanji na Placu. Vabljeni!

Razvojni center Ilirska Bistrica v sodelovanju z Občino Ilirska Bistrica in Društvom za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom pripravlja

KMETIJSKO TRŽNICO

Tržnica se bo odvijala **25., 26. in 27. septembra** na kmetijskem kompleksu Žabovca v Ilirski Bistrici.

Tudi letos bodo obiskovalci lahko izbirali med **bogato ponudbo kmetijskih pridelovalcev**, ki se bodo s svojimi pridelki in izdelki predstavili na stojnicah. V okviru prireditve bo potekala tudi **predstavitev strojne mehanizacije** za predelavo surovin za pridobivanje obnovljivih virov energije. Na ogled bo tudi kmetijska mehanizacija in njena praktična uporaba ter **razstava malih živali in drobnice**. Otroci pa se bodo lahko udeležili **otroških delavnic**.

V okviru prireditve, ki jo bo spremljal bogat **kulturni program**, bo Društvo za razvoj podeželja uradno predstavilo **projekt Kmečka tržnica**, pripravili pa bodo tudi **strokovno delavnico na temo trženja kmetijskih pridelkov** in povezovanja tržnic z obeh strani slovensko-italijanske meje.

VZDRŽEVANJE GOZDNIH CEST

Profiliranje vozišča z grederjem je najpogostejša oblika vzdrževanja zgornjega ustroja gozdne ceste.

Primer določitve režima gozdne ceste, s katerim smo omejili vožnjo po razmočenem vozišču gozdne ceste.

Namen vzdrževanja gozdnih cest je ohraniti prevoznost prometnice, omogočiti varen promet, zmanjšati poškodbe na vozilih in ohranjati objekt pred propadanjem.

Do poškodb cestnega telesa pride zaradi meteoroloških vplivov (vedno več je neviht in nalivov), neustrezne ali prekomerne rabe (vožnja v pomladanskem času, ko preko noči še zmrzuje, neustrezna vožnja z vozili na prvi pogon), vedno večji pritiski drugih uporabnikov gozdnega prostora (gobarji, planinci, nedeljski izletniki idr.) in pomanjkljivega odvodnjavanja.

Medtem ko na meteorološke pojave nimamo vpliva, pa na ostale stvari lahko vplivamo sami – z ustrezno rabo gozdnih cest (tudi s predpisanimi režimi uporabe) in z ustrezno skrbjo za odvodnjavanje. Na Kraškem gozdnogospodarskem območju pomemben del vzdrževanja gozdne ceste predstavlja tudi vzdrževanje svetlega profila ceste z mulčenjem in obsekovanjem vegetacije ob cesti.

Padavinska voda negativno vpliva na gozdno cesto tako, da površinsko izpira drobne delce, ki delujejo kot vezivo zgornjega ustroja; vpliva na poglobljanje udarnih jam, saj voda mehča podlago, dinamične in vertikalne sile pa dopolnjujejo negativne vplive; pogloblja kolesnice ter mehča zgornji ustroj v celoti. S kontroliranim odvodom meteorne

vode dosežemo, da so posledice njenega delovanja na gozdni cesti čim manjše. To zagotovimo z vgradnjo in vzdrževanjem elementov odvodnjavanja cestnega telesa, kot so: dražniki (cestni žlebiči), koritnica ali jarek ter cevni propust. Najpogostejši vzrok poškodb elementov odvodnjavanja so nanosi materialov z vozišča, vlak ali s pobočij in vraščena vegetacija.

Tekoče vzdrževanje zato zajema: kontrolo stanja ceste (zlasti spomladi in po vsakem večjem naliivu), čiščenje naprav za odvodnjavanje (čiščenje dražnikov, obcestnih jarkov, koritnic, vtočnih jaškov, propustov ipd.) in tekoče vzdrževanje vozišča (profiliranje vozišča, krpanje udarnih jam in kolesnic ipd.).

Sistem vzdrževanja je opredeljen v Zakonu o gozdovih in v podzakonskih aktih. Financiranje vzdrževanja gozdnih cest je sestavljeno iz dveh delov: iz sredstev pristojbin za vzdrževanje gozdnih cest, ki se stekajo od dela katastrskega dohodka (9,4 %) na Upravo RS za javna plačila (prispevek lastnikov gozdov), in del iz Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, odvisno od javnega značaja gozdnih cest (prispevek države).

Ta sredstva se med letom prilivajo na občinski račun in so strogo namenska (ločeno za gozdne ceste v zasebnih gozdovih in ločeno za gozdne ceste v državnih gozdovih). Za

Kraško gozdnogospodarsko območje ocenjujemo, da bi potrebovali za redno vzdrževanje mreže gozdnih cest vsaj trikrat več sredstev, kot se jih zbere na ta način.

Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) izdelava prioriteten program vzdrževanja, ki ga uskladi z občino; občina v sodelovanju z ZGS izvede javni razpis za vzdrževanje gozdnih cest; sledi izbira najugodnejšega izvajalca; dela se oddajo izvajalcu preko operativnega programa; ZGS nadzoruje dela, usmerja izvajalca ter na koncu dela prevzame. Program je izdelan na osnovi najnujnejših potreb na posameznih gozdnih cestah.

Ob rednem tekočem vzdrževanju gozdnih cest je omogočena prevoznost obnovljenega cestišča za pet do deset let. Da bi to lahko zagotovili, bi morali vzpostaviti preventivno vzdrževalno službo. Ta bi stala ogromno denarja, ki pa ga občina oz. država nima. V primeru vzpostavitve take službe bi zmanjkalo denarja za ostala vzdrževalna dela. Nalogo preventivne vzdrževalne službe (predvsem ročna dela) bi morali prevzeti lastniki gozdov, po katerih potekajo gozdne ceste.

V prihodnje bo ZGS pri izdelavi programov dal prednost tistim cestam, kjer bodo lastniki pripravljeni sodelovati, tako z delom kot tudi s pridobivanjem sredstev iz drugih virov. **III Bogdan Magajna, ZGS OE Sežana**

EKSKURZIJA MENTORIC MREŽE ŠOL PARKA ŠKOCJANSKE JAME

Mreža šol Parka Škocjanske jame Slovenija, ki se od Kuteževega do Trebč v Italiji nahajajo ob reki Reki, s številnimi dejavnostmi nadaljuje tudi v počitniškem času z mentoricami petih osnovnih šol.

Tako se že vrsto let v poletnem času sodelavci parka z mentoricami in zunanjimi sodelavci naše mreže udeležujemo zanimivih ekskurzij. Strokovne ekskurzije organiziramo v želji, da bi spoznali druga zavarovana območja ali primere dobrih pedagoških praks v Sloveniji in v tujini. Obenem je to tudi dobra priložnost za zanimivo terensko delo, vir novih idej, izmenjavo izkušenj in pripravo delovnih načrtov mreže šol.

V sredo, 1. 7. 2009, smo se podali na pot po vplivnem območju Parka Škocjanske jame. Dan, ki je veliko obetal tudi z vremenom, smo začeli na gradu Prem, kjer nas je sprejel kustos **Ivan Simčič** in nam približal pestro zgodovino tako gradu kot vasi in okoliških krajev. Ob ogledu razstave gradov ob Reki in arheoloških najdb smo bili presenečeni nad pomenom teh krajev v preteklosti in vrsto bogastev ter skrivnosti, ki jih še danes skrivajo. Kustos Simčič, ki je navdušeno predstavil obnovo gradu in prihodnje načrte za promocijo kulturne dediščine, nas je popeljal tudi v rojstno hiš pesnika Dragotina Ketteja.

Pravijo, da premski grad skriva predor do gradu Turn, kamor nas je vodila pot. Tam nas je pričakala družina Penko, ki nam je prijazno ponudila čudovit sir v skrbno in izvirno urejeni stari kuhinji z ognjiščem. Predano delo **Franja Penka** in soproge je zgled ne samo za obnovo kulturne dediščine pač pa tudi za njeno domiselno oživitev.

V gozdarski hiši na Mašunu nas je čakal prof. **Ivan Škrlič**, ki nam je ob svetovnem letu astronomije pripravil strokovno in poučno predavanje. Svoje znanje nam je posredoval zanimivo in doživeto, tako da smo postali navdušeni opazovalci pole-

tnih ozvezdij. Po okusni malici v Gostišču Mašun smo se pod vodstvom **Martine Česnik** podali na učno pot Mašun, kjer smo se seznanili s pedagoškim pristopom učenja v naravi. Zelo dobro urejena in načrtovana učna pot nas je navdušila z vsebino, medvedovim brlogom, pogledom na Snežnik in izvrstno interpretacijo naše vodnice, ki nam je predstavila tudi življenje medveda v teh gozdovih.

Strokovna ekskurzija, ki so jo zasnovali mentorice Osnovne šole Antona Žnideršiča iz Ilirske Bistrice, **Nada Šircelj**, **Nežica Celin Dovgan**, **Vera Frank** in **Anica Brožič**, je bila izvrsten primer prepleta kulturne in naravne dediščine, njihovega spoznavanja in učenja.

Župan Občine Ilirska Bistrica, Veolia, Osnovna šola Antona Žnideršiča in Park Škocjanske jame, Slovenija smo, kot organizatorji in sponzorji tega srečanja, skupaj izvedli promocijo vplivnega območja parka, Prema, Turna in Mašuna, tako da smo vključili lokalno znanje, kapacitete in naravne danosti. V želji, da bi tudi vi preživeli prijeten dan v bližini doma, vas vabim, da se podate na to pot in spoznate korenine naših prednikov in enega najlepših gozdov v Evropi. **III Vanja Debevec Gerjevič**

SPOŠTOVANI UDELEŽENCI V PROMETU!

Začelo se je novo šolsko leto. Na cesti bo veliko razposajenih šolarjev, zato bodite še bolj pozorni na dogajanje na cesti in ob njej. Upoštevajte prometno signalizacijo in prilagodite hitrost.

Poskrbimo za varnost in srečo naših otrok, našo bodočnost!

Srečno in varno vožnjo Vam želi občinski
SPV Ilirska Bistrica

POMEMBNA VLOGA VZGOJITELJIC

V vrtcih delajo skladno s cilji predšolske vzgoje, ki so določeni v Zakonu o vrtcih, in izvajajo javno veljavni program Kurikulum za vrtce, ki je bil potrjen na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje.

Za nas starše pa je enako pomembno – ali celo še bolj, da se otroci dobro počutijo v vrtcu in ga tako radi obiskujejo, da vzgojiteljice prevzamejo vlogo »druge mame«, da je vzdušje med otroki, vzgojiteljico in starši prijetno, da se pri delu vzgojiteljic občuti veselje do dela, zainteresiranost, iznajdljivost, vztrajnost in željo po napredku v razvoju otrok. Vzgojiteljici **Sonja Tomšič** in **Bojana Primc** sta znali s toplino odlično preplesti oboje.

Skoraj vsak dan so mali prstki izdelali kakšen izdelek in pri tem uporabljali različne materiale. Tako so nastajali cvetovi, vaze, živali ... Vzgojiteljice so jim pripravile material za izdelavo določenega izdelka, vendar le, če so to sami želeli. Sicer so se lahko igrali v kotičku, risali po svoji želji, zlagali kocke, se igrali z vlakom – ampak rezultat je bil vsak dan isti. Vsi otroci so z veseljem naredili izdelek, da so ga lahko potem ponosno odnesli domov.

Zadali so si nalogo, da bodo vsak dan prebrali vsaj eno pravljico in nalogo vestno izpolnjevali. Na obisk so večkrat povabili gospo, ki jih je učila izdelovati izdelke iz gline. Raziskovali so okolico, predvsem je

Majhen delček izdelanih otroških umetnin v skupini Palčki

bilo zanimivo v zadnjem letu, ko so otroci obiskovali vrtec v prostorih Osnovne šole Antona Žnideršiča. Idej jim ni zmanjkalo: obiski v šolski knjižnici, kjer jim je knjižničarka večkrat prebrala zgodbe, sprehodi do Dolnjega Zemona, Jasena, valje-nje bal iz suhe trave po Žabovci, izdelovanje »ptičjih pogač«, ki so jih obesili po vsej Rozmanovi ulici in v parku Nade Žagar.

Obiskali so »črno kuhinjo« v Jasenu, kjer so si ogledali tudi stare predmete, odšli na delavnice v Vzgojno-delovni center, kjer so izdelovali iz gline, priključili so se hoji po čutni poti, ki so jo uredili osnovnošolci, in

še mnogo drugih dejavnosti, za katere starši nismo uspeli izvesti.

Ker so vzgojiteljice vzpostavile prijeten odnos do staršev in starih staršev otrok, so velikokrat s povabilom le-teh združile izlet in obisk pri starših ali starših doma. Tam so otroci spoznavali, kako se seka drva, jih zлага in nalaga na tovornjak, spoznavali so živali na kmetiji, deležni pa so bili tudi kakšnega sladkega prigrizka.

Otroci so se udeleževali prireditev, ki jih je organiziral vrtec, v zadnjem letu pa so se vedno priključili tudi prireditvam v osnovni šoli ali v glasbeni šoli. S posebnim veseljem pa so tudi sami prirejali nastope, in to ne le za starše, ampak tudi za prvošolce, kuharice, nastopali so v Domu starejših občanov in na zaključku ur pravljič v knjižnici Makse Samse.

Starši vseh štiriindvajsetih otrok, ki so v šolskem letu 2008/09 obiskovali skupino Palčki v prostorih Osnovne šole Antona Žnideršiča, se vzgojiteljicama Sonji Tomšič in Bojani Primc še enkrat iskreno zahvaljujemo, da so bili naši otroci pod njunim vodstvom deležni kakovostno preživetega predšolskega obdobja. III Starši otrok in otroci iz skupine Palčki

Kraške lekarnе Ilirska Bistrica LEKARNA ILIRSKA BISTRICA

Gregorčičeva cesta 8a
tel.: 00 386 571 11 751

DELOVNI ČAS

od ponedeljka do petka: 7.00 - 19.00 ure;
sobote: 7.00 - 14.00 ure

DEŽURSTVO

delavniki in sobote: 19.00 - 21.00 ure
nedelje in prazniki: 9.00 - 11.00 ure
in 18.00 - 19.00 ure

SAMOOBRAMBA

Karate klub OLDERSI organizira v mesecu septembru 10-urni tečaj samoobrambe za vse polnoletne osebe.

Treninge vodita:
inštruktor borilnih veščin v SV
Mirko Rogač,
trener Karate kluba OlderSi **Branko Štemberger.**

Vse potrebne informacije dobite pri g. Fidelu Verganu po tel s št. 041-649-951.

KARATE

Karate klub OlderSi vpisuje v mesecu septembru nove člane, in sicer vsako sredo in petek med 20.00 in 21.00 uro v telovadnici OŠ Dragotina Ketteja.

MLADI OBNOVILI ODBOJKARSKO IGRIŠČE

V začetku avgusta so se na odbojcarskem igrišču začele uresničevati večletne sanje in želje vseh privržencev tega športa ...

Ilirska Bistrica bo odslej naprej namreč vsem športnim ljubiteljem nudila prenovljeno športno površino. Skupina mladih se je, ob pomoči nekaterih lokalnih (mladinskih) društev in izjemno odzivnostjo Občine Il. Bistrica, samoiniciativno lotila celotne prenove odbojcarskega igrišča na mivki v Športnem centru Trnovo – igrišča, ki je bilo že kar nekaj let v skoraj neuporabnem stanju.

Vztrajnost mladih je tisti ključni faktor, ki je sprožil dejansko uresničitev dolgoletnih želja in prizadevanj. Veseli dejstvo, da na Bistriškem živi mladostniška energija in želja po športnem udejstvovanju, saj je v delovni akciji vsakodnevno sodelovalo veliko dijakov, študentov in ostalih posameznikov, mladih po srcu. K začetnim pobudam so s svojo finančno pomočjo in aktivnim pristopom zagotovo veliko pripomogli bistriški Klub študentov, skavti, taborniki in pa Zveza športnih društev ter bistriški odbor Nove generacije SLS. Uresničitev nabave nove mivke je omogočil župan, ki je videl prizadevnost mladih in koristnost tovrstne površine.

Pobudniki projekta so izjemno ponosni na samoiniciativno celostno prenovno odbojcarskega igrišča,

zato vabijo vse, ki so željni druženja in športnega udejstvovanja ali so zgolj naklonjeni tovrstni aktivnosti mladih, da se jim pridružijo na družabnih večerih. Športna površina je namreč postala zbirališče večernih debat, športnega udejstvovanja in novih poznanstev. Veseli dejstvo, kako malo pobude je potrebne za omogočanje koristnega preživljanja prostega časa mladih.

Na igrišču so se skozi celotno pole-

tje odvijali tudi redni turnirji Poletne odbojcarske lige, ki so jih organizirali Zveza športnih društev in Klub študentov Il. Bistrica. Udeležilo se jih je precejšnje število mladih, zanimanje za to tekmovanje pa se je z vzpostavitvijo nove površine nekajkrat povečalo. Ponosni na dosežek, mladi z veseljem gostijo nove obiskovalce ter sklepajo nova poznanstva ter hkrati koristno preživljajo svoje vsakodnevne proste ure. III
Doris Komen

ZAČETNI IN NADALJEVALNI TEKAŠKI TEČAJ

TD Bistrc v sodelovanju z atletskim trenerjem Urbanom Praprotnikom organizira že tretji tekaški tečaj. Tečaj ob **v nedeljo, 13. septembra 2009**, na **stadionu Trnovo**. **Od 10. do 14. ure** bo potekal **tekaški tečaj za začetnike**, torej tiste, ki se še niste udeležili podobnega tečaja, **od 15. do 18. ure** pa bo potekal **nadaljevalni tečaj**, ki se ga lahko udeležijo tisti, ki so že sodelovali na začetnem tečaju.

Tekaški tečaji so namenjeni tako popolnim začetnikom kot tudi izkušenim tekačem, ki bi radi vedeli več o teku in treningih. Posamezni tekaški tečaj traja tri ure. Sestavljen je iz praktične vadbe ter predavanja o različnih temah (prehrana, tekaška oprema, poškodbe ...).

Začetni tečaj je namenjen začetnikom in tistim, ki morda še oklevajo,

če je tek zanje. Naučijo se 11 osnovnih pravil zdravega ukvarjanja s tekom in so opozorjeni na morebitne napake v tehniki teka, svetuje se jim

tudi izbira primerne tekaške obutve. Nadaljevalni tečaj je namenjen tistim, ki bi radi izpopolnili svojo tehniko teka. Na začetku tečaja se

ugotovijo morebitne napake, ki se jih v nadaljevanju poskuša odpraviti.

Prijavnina

Prijavnina je 25 evrov, udeleženec jo poravnava na koncu tečaja. Udeleženci tečaja prejmejo še skripto. Članom/-icam TD Bistrc s plačano članarino se prizna 5 evrov popusta.

Prijava

Prijavite se lahko do zapolnitve prostih mest po elektronski pošti (urban@tekaskitrener.si) ali telefonu (051 346 897). Obenem prosimo, da prijavo v vednost pošljete še na kovo1@siol.net (Kovo), ki je zadolžen za organizacijo s strani Tekaškega društva Bistrc.

Na spletni strani društva www.tdbistrc.org si v mapi foto lahko ogledate nekaj fotografij s prejšnjih tečajev. **III TD Bistrc**

KLUB ZDRAVO ŽIVLJENJE ILIRSKA BISTRICA

VABI

vse zainteresirane, da se nam pridružite pri

REKREACIJI – TELOVADBI

ki je primerna za vse generacije.

Z vadbo bomo pričeli **v četrtek, 17. septembra, ob 19. uri v telovadnici pri Osnovni šoli Dragotina Ketteja**.

Vadba se izvaja dvakrat tedensko, in sicer vsak ponedeljek in četrtek med 19. in 20. uro.

Pridite in storite nekaj zase.

Članice in člani KZŽ Il. Bistrica

MUZEJSKA ZBIRKA NA SPLETU

Potem ko sta bistriška in koprski občina septembra lani podpisali pismo o nameri o ustanovitvi bistriške enote Pokrajinskega muzeja Koper, je bil pred kratkim narejen tudi prvi korak k promociji muzejske zbirke na Premu.

V mesecu juliju so namreč vzpostavili obnovljen portal koprškega muzeja (www.pokrajinskimuzej-koper.si), v okviru katerega je odslej predstavljena tudi muzejska zbirka na Premu in druge znamenitosti vasi Prem, kot je cerkev sv. Helene, rojstna hiša Dragotina Ketteja, kapela sv. Katarine in drugo.

Kot je povedal kustos **Ivan Simčič**, ki skrbi za muzejsko zbirko na Premu, za jesen načrtujejo še nadgraditev portala z virtualno predstavitev zbirke v obliki kratkega filma, ki bo obiskovalca spletne strani popeljal skozi prostore zbirke. V rubriki Napovednik pa bodo predstavljena tudi ostala dogajanja na gradu Prem. Za več informacij se lahko obrnete na kustosa Ivana Simčiča v pisarni občinske zgradbe (pritliče levo). **III**

OSNOVNA ŠOLA ANTONA ŽNIDERŠIČA ILIRSKA BISTRICA
OE LJUDSKA UNIVERZA ILIRSKA BISTRICA

VABI K VPISU

SREDNJE ŠOLE:

- programi trgovec (3 letnik)
- ekonomski tehnik – srednja strokovna izobrazba (4-letni program)
- ekonomski tehnik – poklicno tehnična izobrazba (program 3+2, primeren za vse, ki so končali srednje poklicno izobraževanje in želijo s srednjim strokovnim izobraževanjem pridobiti poklic tehnika.

TEČAJI TUJIH JEZIKOV:

- angleščina, italijanščina, nemščina, španščina (80 urni tečaji, ki potekajo po javno veljavnih programih za odrasle)
- jezikovni tečaji za šolske in predšolske otroke (30 urni tečaji potekajo enkrat tedensko po dve šolski uri)
- konverzacija v tujem jeziku
- individualni pouk tujega jezika

RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE:

Excel, okolje Word, uporaba interneta in e-pošte, Power-point

POZOR!!! USPOSABLJANJE ZA ŽIVLJENJSKO USPEŠNOST:

Beremo in pišemo skupaj: - »Šola je lahko zabavna«, za starše in učence prve triade. V programu starši obnovijo svoje spretnosti (branje, pisanje, računanje, raba računalnika, socialne spretnosti, aktivni državljanstvo, spoznavanje učnih metod...) da bi lahko lažje pomagali svojim otrokom pri opismenjevanju in učenju. V programu sodelujejo starši in otroci. Program je izredno priporočljiv za starše otrok z učnimi težavami in njihove otroke. Slednje navaja na samostojno in učinkovito šolsko delo, medtem ko staršem nudi potrebna znanja za pomoč otroku.

Program je za starše in otroke BREZPLAČEN.

POZOR!!! RAČUNALNIŠKO OPISMENJEVANJE ODRASLIH (RPO):

60 urni javno veljavni tečaji računalništva, v katerem udeleženci spoznajo teoretične osnove računalništva, naučijo se delati z datotekami in urejevati besedila ter uporabljati internet in elektronsko pošto. Predznanje ni potrebno. Prednost imajo brezposelni, upokojeanci in udeleženci z nižjo izobrazbo.

Program je za udeležence BREZPLAČEN.

ŠTUDIJSKI KROŽKI:

Knjiga po mojem izboru: Študijski krožek je namenjen vsem ljubiteljem dobre a ne prezahtevne literature. Pod vodstvom prof. slovenščine in primerjalne književnosti bomo prebirali knjige po vašem izboru in se o njih pogovorili. Srečanjem bomo posvetili 20 ur in se dobivali enkrat na teden.

UŽU in RPO so v celoti financirani s strani MŠŠ in ESS ter za udeležence BREZPLAČNI.

Inf. in prijave: tel. 05 714 50 22, e-pošta: stikssvetom-oskpaz@guest.arnes.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

UGODNEJŠI POGOJI ZA DRŽAVNE ŠTIPENDIJE

V mesecu juniju je bil objavljen nov Pravilnik o dodeljevanju državnih štipendij, ki uvaža ugodnejše pogoje za uveljavljanje te pravice. Bistvena sprememba je zvišanje cenusa za pridobitev državne štipendije, s čimer se želi omogočiti šolanje čim večjemu številu mladih iz socialno šibkejših okolij, vzpodbujati izobraževanje nadarjenih in spodbujati izobraževanje za poklice, ki dolgo-ročno omogočajo zaposlitev.

Cenzus za pridobitev države štipendije se tako zvišuje iz 60 % minimalne plače na družinskega člana na 65 % minimalne plače na družinskega člana za tiste kandidate, ki se šolajo ali študirajo v kraju svojega stalnega bivališča, in v razponu od 66 % do 68 % minimalne plače na družinskega člana za tiste kandidate, ki se šolajo ali študirajo izven kraja svojega stalnega bivališča. Prej je bil ta cenzus v razponu od 60 do 65 %.

Za dijake in študente iz enostarševskih družin, osebe s posebnimi potrebami oziroma osebe, katerih sorojenci so osebe s posebnimi potrebami, pa se uvaža višji cenzus v višini 70 % minimalne plače na družinskega člana.

Rok za oddajo vlog za kandidate, ki prvič uveljavljajo to pravico, ni omejen. Za kandidate, ki v šolskem oziroma študijskem letu 2008/09 že prejema državno štipendijo, pa je **rok za oddajo vloge za nadaljnje prejetje štipendije 16. september za dijake in 14. oktober za študente.**

Center za socialno delo Il. Bistrica je v letu 2008 izdal 367 odločb o državnih štipendijah, vendar je bilo zaradi prekoračitve cenusa kar 41 % negativnih. Upamo, da bo v tem šolskem oziroma študijskem letu ta odstotek bistveno nižji. **III Miranda Vrh**, direktorica CSD Il. Bistrica

BISTRIŠKI LOKOSTRELSKI KLUB SE PREDSTAVI

Med pisano družino športnih kolektivov v naši občini je Lokostrelski klub stopil razmeroma pozno. Veliko uveljavljenih klubov oziroma društev je veliko starejših, toda le malokateri se lahko pohvali s tako odmevnimi rezultati kot lokostrelci.

Dvajset let je že minilo, odkar se je skupina lokostrelskih navdušencev srečala in oživila idejo o streljanju z lokom, kot smo to počeli »mulci« v mladih letih. Robin Hood, Winetou in ostali knjižni junaki so v nas pustili duh preteklosti in prvinskosti. Ideja streljanja z lokom je zaživela, čeprav o modernem streljanju z lokom nismo vedeli skoraj ničesar. Branje literature, gledanje filmov, drobna knjižica Osnove lokostrelstva, ki jo je leta 1980 izdala taborniška organizacija – to je bilo vse, iz česar smo črpali nova znanja.

Pomoč pri spoznavanju novega športa so nam nudili tudi lokostrelci iz Bazovice in Postojne. Domači taborniki so za potrebe svojih tekmovanj naročili lokostrelsko opremo. Proizvajalec je poskrbel za potrebno seznanitev in predstavitev. Stvar se je prijela in trije lokostrelci iz Ilirske Bistrice smo začeli zahajati na treninge v Postojno. Pogoste poti v Postojno so postale kar velik zalogaj, zato smo v dogovoru s strelci na glinaste golobe začeli trenirati na Črnihi njivah. Ker je to strelišče priljubljena točka Bistričanov, ni nikoli manjkalo radovednih pogledov in vprašanj.

ZAHVALA

Občinski odbor Nove generacije SLS Ilirska Bistrica

se ob obnovi igrišča za odbojko na mivki v ŠC Trnovo lepo zahvaljuje županu, gospodu Antonu Šenkincu. Ravno tako gre zahvala tudi tabornikom, skavtom, Zvezi športnih društev Ilirska Bistrica ter Klubu študentov in seveda vsem, ki so s svojimi prispevki oziroma delom pripomogli pri obnovi igrišča.

Vedno več ljudi se je zanimalo za lepo, novo športno dejavnost in v nas je začela tleti ideja o ustanovitvi lastnega kluba. Na Osnovni šoli A. Žnideršiča smo že imeli krožek z mladimi lokostrelci, zanimanje za streljanje pa so pokazali tudi nekateri starši. Pri organiziranju novega kluba so nam pomagali prenekateri lokostrelski prijatelji, še posebej pa so nas vzpodbudili uspehi, ki smo jih že dosegali, seveda za lokostrelski klub Postojna.

Novembra 1992 je v gostilni Lovce potekal ustanovni občni zbor Lokostrelskega kluba Ilirska Bistrica. Udeležili so se ga predstavniki klubov iz Slovenije, Reke in več kot 70 ljubiteljev lokostrelstva iz Ilirske Bistrice. Pot k uspešnemu delovanju je bila odprta. Od leta 1992 se je klub razvil v izredno močno skupnost, ki veliko pomeni v slovenskem, pa tudi mednarodnem lokostrelskem svetu. V klubu imamo primerno število strokovnjakov, ki skrbijo za mlade lokostrelce, imamo sodnike, ki sodijo na vseh tekmovanjih Lokostrelske zveze Slovenije, naši člani

so bili in so še vidni funkcionarji na Zvezi. Imamo pa tudi starše, ki nam vedno priskočijo na pomoč, ko je to potrebno.

V tem času smo dosegli številne vidne uspehe na svetovnih in evropskih prvenstvih, sredozemskih igrah, naši člani so osvojili veliko naslovov državnih prvakov v vseh slogih in kategorijah. Leta 2006 je naše uspešno delo kronala z naslovom svetovne prvakinje Dolores Čekada, ki je laskavi naslov osvojila na Švedskem.

V lokostrelski družini slovimo Bistričani kot odlični organizatorji, zato nam je krovna organizacija rada zapala organizacijo številnih tekmovanj. S pridobitvijo novih strelišč v bivši vojašnici in ob čistilni napravi v Zarečju je klub dobil idealne pogoje za delo z bodočimi prvaki in uspešnimi tekmovalci. Vizija našega kluba je že od samega začetka ista. Kakovostno delo z mladimi lokostrelci nam je vodilo, ki se ga držimo in od njega ne odstopamo. Zato naj vsem velja vabilo: »Pridite v našo družino in imeli se boste lepo!« III Lado Čeligoj

Vaše prispevke nam lahko pošljete do 20.

v mesecu na e-naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si.

Vabljeni k sodelovanju!

OBMOČNO ZDRUŽENJE RDEČEGA KRIŽA OBVEŠČA

SPREJEM BLAGA V SKLADIŠČU

V septembru 2009 bomo sprejemali:

oblačila, posteljnino, pribor, pripomočke za dojenčke • otroška in mladinska oblačila – trenirke, hlače, jopice, puloverje, bunde, vetrovke ... • ženska in moška oblačila razen plaščev, volnenih kril in moških oblek • posteljnino, odeje, zavese, prte, brisače, kuhinjske krpe ...

Pozor: obutve ne sprejemamo!

Blago lahko prinesete **vsak četrtek**, in sicer **3., 10., 17. in 24. septembra 2009 od 17. do 19. ure** v naše skladišče št. 2 pod Gimnazijo Ilirska Bistrica, Ulica 4. armade.

V kolikor bi želeli prispevati denarna sredstva, jih prosimo nakažite na naš TRR št. 1010 0002 9208 538

Sredstva bomo namenili družinam iz socialno šibkega okolja, otrokom, katerih starši so izgubili službo, za nakup hrane, za plačilo položnic itn.

POSEBNA ZAHVALA

Območno združenje Rdečega križa Ilirska Bistrica se zahvaljuje gospodu **Giuseppiju Valenčiču** iz Zarečja za izjemno donacijo, ki jo je namenil naši organizaciji.

odbojka, košarka, nogomet, skoki v vodo, vaterpolo, risanje tatujev). Mladina pa je bila zadovoljna tudi z raznimi tematskimi večeri (spoznavni in zaključni večer, havajski večer na plaži, ekstravagantni večer, pižama party), ki so se zaključili z glasbo in plesom. Ni minilo tudi brez izleta z ladjo Delfin, s katero smo se odpeljali na panoramski izlet do Izole, kjer smo si privoščili sladoled ali kupili kakšno malenkost. Zadovoljstvo na otroških obrazih in lepi spomini so poplačali ves naš trud.

Tudi letos nas je obiskala dolgoletna sodelavka v kolonijah Laura Novak, ki je imela popoldansko delavnico izdelovanja torbic – recikliranje kavbojk. Veliko presenečenje je pripravil Peter Novak, ki se je pripeljal v reševalnem vozilu in mladini razkazal vse, kar je na voljo v vozilu ter predstavil osnove prve pomoči. Vsi smo bili zelo navdušeni in veseli nad njegovo predstavitvijo. Obema gostoma se iskreno zahvaljujemo za vložen trud in čas ob njunem obisku naše kolonije.

Več kot polovica otrok se že več let zapored udeleži kolonije. Njihova odločitev nam daje potrdilo, da je kolonija enkratna priložnost, da otroci preživijo del počitnic zdravo, varno, kreativno in kar je najlepše v družbi vrstnikov. Radi pa bi povabili še ostale zainteresirane, da se nam pridružijo ter se sami prepričajo, kako nam je skupaj enkratno.

V imenu OZ Rdečega križa in v svojem imenu, se zahvaljujemo vsem podjetjem in posameznikom, ki so po svojih zmožnostih prispevali k izvedbi letošnjega letovanja. Najlepša hvala donatorjem sponzorskih daril, s katerimi smo razveselili naše učence in učenke. III **Dejan Trakoštnec**, pedagoški vodja

POLETNA KOLONIJA V PACUGU

OZ Rdečega Križa Il. Bistrica je tudi letos v času od 22. julija do 1. avgusta organiziralo desetdnevno kolonijo, ki smo jo tudi v letošnjem poletju preživeli v otroškem letovišču Pacug. Na slovenski obali, kjer smo letos gostovali že osmič, smo izkoristili deset dni sončnega vremena in toplega morja. Tokrat smo letovali skupaj s skupino sovrstnikov iz Sežane in Idrije. Veliko čofotali, se smejali ter se zabavali ob raznih »špasih« in potegavščinah.

Kot vsako leto, je Rdeči križ kandidiral za sredstva ZZZS in tako omogočil otrokom z zdravstveno indikacijo, da so preživeli počitnice ob morju po bistveno ugodnejši ceni. O možnosti koriščenja te ugodnosti so bili obveščeni vsi učenci na osnovnih šolah

po naši občini.

V samem letovišču so nas lepo sprejeli ter poskrbeli za udobno namestitev in dobro počutje 55 otrok in 5 mentorjev, ki smo noč in dan bdeli nad živahno, v teh letih primerno nadobudno in razposajeno, a lepo vzgojeno mladino. Na teren je šla že znana ekipa Maja, Mateja, Sara, Tina in Dejan. Kot pedagoški vodja letovanja se iz srca zahvaljujem svojim sodelavkam za strokovno izvedeno delo. Hvala punce, super ste bile!

Pod vodstvom mentorjev in z obilo dobre volje smo izpeljali vrsto delavnic (izdelovanje ribic iz mehke pene, okraševanje ogledalc, frizerska delavnica, orientalski ples, družabne igre – jungle speed, catan, šah, itd.,

DRAGOCENA PRIČEVANJA IZ KAMENE DOBE NA BISTRIŠKEM

V zvezi z (ob parafrazi ...) »novim vetrom«, ki naj bi zavel pri nas na področju preučevanja in vrednotenja kulturno-zgodovinske dediščine, kot je bilo slišati ob praznovanju občinskega praznika, ne bo odveč, če našo širšo javnost seznanimo z dosedanjimi, četudi skromnimi dosežki pri tem na našem širšem območju.

Še vedno aktualen se nam v tem pogledu zdi prispevek z enakim naslovom, objavljen v začetku leta 1993 v Primorskih novicah, saj posega v same začetke zgodovinskega dogajanja na Bistriškem. Zato ga z manjšimi dopolnitvami v celoti objavljamo.

Najdišče pri Šembijah

V Arheološkem vestniku Inštituta za arheologijo ZRC SAZU, št. 43/1992, je bila objavljena študija našega znanega arheologa paleontologa **Mitje Brodarja** o poteku raziskav in dosežkov v letu 1965 na najdišču pri Šembijah z naslovom »Mezolitско najdišče Pod Črmukljo pri Šembijah«.

Gre za dragoceno pričevanje o naseilitvi človeka v naših krajih v prazgodovinskem obdobju po koncu ledene dobe, potem ko se je po tisočletnem nomadskem življenju pričel stalno naseljevati in je pri tem iskal primerna bivališča v votlinah, pod previsnimi skalami in v raznih drugih naravnih zakloniščih. V obširnem strokovnem prispevku, obogatenem s slikovnim gradivom, nam Mitja Brodar izčrpno opisuje potek izkopavanja in znanstvene izsledke na ozko odmerjenem predelu mezolitского najdišča **Pod Črmukljo**. Domačini mu pravijo tudi spodmol ali presa-

Bronasta fibula očalarka iz žarnega groba pod prazgodovinskim gradiščem Trnovo iz 8. do 6. stol. pred n. š. (fotoarhiv F. Poklar)

dnik in se nahaja pod več sto metrov dolgo previsno steno, neposredno pod prazgodovinskim gradiščem pri Šembijah.

Čeprav je izkopavanje izvedeno na zelo omejenem segmentu, nam nudi nepričakovano dragocene podatke o tedanjem obdobju in dogajanju na tem prostoru. Najdba vsebuje drobne predmete, ki so tipični za podobna najdbišča na kraškem območju: določljive kostne ostanke tedaj prisotnih živali v naših krajih, značilne okrasne preluknjane polžke (*Columbella rustica*), metapodij svinje, jelenji paroček, predvsem pa (za tako omejen izkop) kar veliko število obdelanih kremencev (290), od katerih je 157 artefaktov določljivih kamnitih orodij, med njimi zelo natančno oblikovana strgala, praskala, vbadala, konice, klinice itd.

Pojasniti moramo, seveda, da gre pri tem za izredno majhna, komaj nekaj centimetrov velika, a zelo natančno izdelana orodja iz kremenca: konice, strgala, nožice, katere je človek pritr-

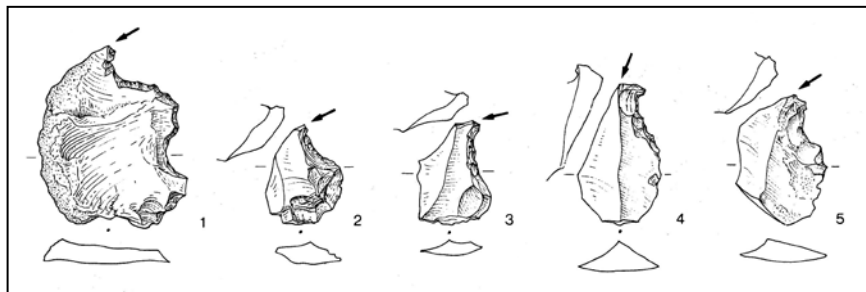
jeval na lesene palice in si tako izdelal puščice, kopja, nože itd.

Najdba je časovno datirana v obdobje mlajše faze mezolitika, ko je bil človek na razvojni stopnji, imenovani »homo sapiens fossilis«, ki ga strokovnjaki označujejo kot obdobje »tardenoisienkega tipa«, po podobnem najdbišču v Franciji. V primerjavi s podobnimi najdbišči na našem Krasu, raziskanimi z radiokarbonsko metodo »C14« (prim. »Grotta Benussi« – jama na Sedlu pri Gornjem Prečniku: 6500 let pred n. š.), pomeni to, izraženo v številkah, nekje med 8. in 4. tisočletjem pred n. š.

Naselitev v naših krajih se je tudi v poznejših tisočletjih neprekinjeno nadaljevala in stopnjevala, pogojevana predvsem od edinstvenega geografsko-strateškega položaja naših krajev, na prehodu med manj razvitim vzhodom in neprimerno razvitejšim zahodom, na samem pragu tako imenovanih Italških vrat, ki so za tedanja ljudstva v poznejši razvojni dobi predstavljala vhod v »obljubljeno deželo«.

Izjemna strateška lega

Redki gorski prelazi, ki se vrstijo od jadranske obale preko Trstenika do Snežnika in Javornika, so pogojevali in usmerjali nenehno valovanje ljudstev preko naših krajev v vseh obdobjih. Zato ni čudno, da so vojaški strategiji v vseh obdobjih, od prazgodovine do naših časov, kar tekmovali, kdo bo bolje zavaroval dolinske

Kameno orodje – strgala iz najdišča Pod Črmukljo pri Šembijah (vir: *Mezolitско najdišče Pod Črmukljo pri Šembijah*, Mitja Brodar, Arheološki vestnik 43, 1992)

prehode, ki so se odpirali za temi prelazi. Zato kar preko 30 prazgodovinskih gradišč tako rekoč na kupu, na našem, tako ozkem območju.

Mogočni gradiščni trikotnik: **Sv. Ahac – Stražica z gradiščem nad Bistrico – Dolnji Zemon**, z izvrstno zavarovanima bokoma **Sv. Katarino in jelšan-skima gradiščema** na jugovzhodu in **šembijskim ter pivškimi gradišči** na severozahodu, je uspešno ključeval tedaj vsemogočni vojni mašineriji Rima, še celih 150 let po zasedbi Istre.

Pozneje so sledile **»Claustra Alpium Juliarum«**, mogočni obrambni sistem od Kvarnerskega zaliva preko naših prelazov vse do logaške kotline. Neposredno na Bistriškem pa je še danes lepo vidni, a žal zgodovinsko še neopredeljeni, po P. Kandlerju imenovani **»Notranji limes«**. Nič čudnega zato, da je med dvema svetovnima vojnima nastal na liniji istih prelazov italijanski obrambni sistem, v novejšem času pa nas je na Dolnjem Zemonu obogatila bivša JLA z dobro kamufliranimi, podzemskimi betonskimi bunkerji. Omembe vredno je tudi dejstvo, da so se po ključnih vojnihih operacijah leta 1945 ostanki nemške armade »zagostili« v bistriški dolini. To se ni zgodilo zgolj slučajno. In tudi v bodoče bo tako, kljub prizadevanju vseh mogočih mirovniških gibanj, ker ostaja strateško-geografski položaj tak, kot je bil pred tisočletji ...

Žal povojna desetletja, z razliko od mnogih drugih krajev na Slovenskem, pri nas niso bila naklonjena preučevanju naše bogate preteklosti. Vse preveč ljudi je namreč živelo v prepričanju (in se tako tudi obnašalo), kot da se je zgodovina pričela z letom 1945. Znani rek **»Historia magistra vitae«** (v prev. »Zgodovina je učiteljica življenja«) je zamenjala parola »na napakah se učimo«, ki pa žal izgleda, da za nekatere strukture še vedno drži, le da je napak vedno več, treznih spoznanj pa vedno manj.

Zanemarjena dediščina

Skrajni čas bi bil, da se izvlečemo iz anonimnosti. Verjetno ni nikjer v naši domovini na tako ozkem prostoru zgoščenega toliko zgodovinsko-arheološkega bogastva kot ravno pri nas: poleg že omenjenih gradišč, kar pet lokacij s številnimi, a še niti preštetiimi prazgodovinskimi gomilami, štiri

prazgodovinska žarna grobišča in tri rimska grobišča, že omenjeni zgodovinsko neopredeljeni obrambni sistem s skrivnostno mogočno Stražico, neraziskani in neopredeljeni bivalni prostori iz prazgodovinske dobe in 500-letne prisotnosti Rima pri nas. Da ne govorimo o številnih propadajočih srednjeveških gradovih in drugih spomenikih.

Temu naštevanju pa žal sledi porazna ugotovitev, da prav gotovo nikjer v Sloveniji vse to bogastvo neprecenljive vrednosti ni tako zanemarjeno in pozabljeno, kot je pri nas. Zavest o vrednotah kulturno-zgodovinske dediščine si sicer s težavo, a vztrajno utira pot med našimi ljudmi. V zadnjih nekaj letih je bilo veliko storjenega v tem pogledu, predvsem med šolsko mladino v višjih razredih osnovnih šol. Postopno se uveljavlja zavest, da premoremo veliko več, kot so le nekdanje žage in mlinci, čeprav tudi njim ni odrekati dolžne pozornosti in vrednotenja.

Žal pa moram zaključiti to razmišljanje z ugotovitvijo, da iz nerazumljivih razlogov ta zavest dolgo nikakor ni uspela prodreti med vodilne občinske strukture, ki so bile gluhe za pobude, ki so prihajale od kulturnih ustanov. Zadnje čase prihaja podpora tudi s strani strokovnih usta-

nov republiškega značaja, ki želijo, da bi končno prišli do ustreznega programa raziskovalnega dela ter do razdelitve pristojnosti med obstoječimi ustanovami, ki so ali naj bi bile zadolžene po strokovni plati za bistriško območje.

Končno bi morali doumeti, da prezentiranje zgodovinskih znamenitosti domačega kraja lahko postane tudi donosen vir dohodka in oživi različne dejavnosti v samem kraju. O tem ni potrebno veliko razpravljati: zadostuje že pogled preko plotov, k sosedom. Lep primer nam nudijo Celje, Ptuj in Novo mesto, da ne omenjamo držav, kot so Italija, Grčija, Španija, Egipt in druge, ki se v veliki meri razvijajo prav s propagiranjem svojih znamenitosti.

Predvsem pa ne gre pozabiti, da je **»Historia (resnično) magistra vitae«**, seveda če jo poznamo in znamo prisluhniti njenim naukom. **III Franc Poklar**

Uporabljeni viri:

Mitja Brodar, 1992. *Mezeolitsko najdišče Pod Črmukljo pri Šembijah*, Arheološki vestnik 43, Ljubljana

Stanko Flego, 1982. *Kratek pregled prazgodovine Tržaškega krasa* (1-21), Mezolitik Tržaškega krasa, Primorske novice, 31. 7. 1982 (6).

FOLKLORNA SKUPINA GRADINA ILIRSKA BISTRICA

Vse ljubitelje plesa vabimo, da se nam pridružijo na prvih vajah v novi sezoni in zaplešejo z nami.

**Srečali se bomo v torek, 1. septembra, ob 18. uri
V DOMU NA VIDMU.**

Pridite, lepo vam bo z nami!

KLUB ŠTUDENTOV IIRSKA BISTRICA OBVEŠČA

Ker se poletne počitnice iztekajo, vse svoje člane obveščamo o pomembnejših dogodkih in formalnostih, ki bi jim olajšali začetek tega obdobja ...

Uradne ure in vpis

Z uradnimi urami bomo na Kšibu pričeli zadnji vikend v avgustu. Potekale bodo po ustaljenem urniku, in sicer ob petkih med 19. in 21. uro ter sobotah med 10. in 12. uro. Vse člane bi radi opozorili tudi na to, da smo se preselili v nove prostore, in sicer nas od sedaj naprej lahko obiščejo na Jurčičevi 1 oz. v bivši glasbeni šoli.

Z novim šolskim letom vabimo k vpisu nove člane, ki bodo deležni številnih ugodnosti in pestrega dogajanja, ki ga v občini organiziramo mladi. Novi člani in pa tisti, ki bi radi podaljšali članstvo, na uradne ure prinesite: dosedanje člansko izkaznico (če se vpisujete prvič in le-ta nimate, prinesite sliko), izvirno potrdilo o šolanju, izpolnjeno pristopno izjavo (dobite jo na www.ksib.si oz. naši člani po pošti).

Sejem rabljenih učbenikov

Ker je na začetku šolskega leta precej skrbi namenjeno šolskim učbenikom, pripravljamo vsakoletni sejem rabljenih učbenikov, ki bo letos potekal prvi vikend v septembru, na Gimnaziji v Ilirski Bistrici, in sicer na naslednji način:

4. september – oddaja rabljenih učbenikov (med 16. in 19. uro),

5. september – sejem rabljenih učbenikov (med 10. in 13. uro), vračanje neprodanih učbenikov (med 14. in 16. uro).

Novost o LPP karticah

Ljubljanski potniški promet (LPP) bo s septembrom uvedel nov sistem nakupa mesečnih nalepk – Urbana. Mesečne vozovnice ne bodo več v obliki kartice s sliko ter nalepko, ampak magnetna kartica, na kateri bodo računalniško naloženi osebni podatki, mesečne nalepke in tudi žetoni pa se bodo nalagali na to kartico preko posebnih terminalov, postavljenih po vsej Ljubljani. Tak

terminal bo od septembra dalje imela tudi Vstala primorska. Cena mesečnih nalepk ostaja ista – 14 evrov za člane.

Tisti, ki do 8. 9. 2009 pošljejo svoje osebne podatke (ime, priimek, datum rojstva, stalno prebivališče, fakulteta, smer študija, letnik študija) na KŠIB, dobijo magnetno kartico brezplačno (sicer je 3 evrov) in jo prevzamejo na infotočki Vstale primorske ob včlanitvi oz. predložitvi potrdila o šolanju. O točnem datumu prevzema bomo člane naknadno obvestili. Za prvih 150 članov, ki bodo prevzeli kartice na infotočki, imamo privlačno darilce.

Dijaški koncert

Da bi nekoliko popestrili začetek šolskega dogajanja, tudi letos pripravljamo veliki dijaški koncert, ki bo 10. oktobra pri Gimnaziji. Več podrobnosti bo znanih prav kmalu, vse naše dogajanje in obvestila pa lahko spremljate na naši spletni strani: www.ksib.si ali na facebook skupini. III

ZMAGOVALCI LIGE MNZ KRAS

Kot smo že po jesenskem kolu pisali, so mladi nogometaši U 10 Il. Bistrica tudi po spomladanskem kolu ostali neporaženi.

V skupini U10 Kras so odigrali sedem tekem, in sicer z NK Košana, NK Železničar Divača, NK Cerknica, NK Rakek, NK Tabor Sežana, NK Jadran Junior Kozina in NK Komen. Prav na zadnji tekmi s Komnom je bilo izredno razburljivo, saj so v gosteh pri drugouvrščenih prvič zmagali. Osvojili so maksimalno število točk in se upravičeno veselili zmage.

Vse tekme so začeli zagnano in borbeno. Z voljo, veseljem in znanjem, ki si ga nabirajo pod vodstvom trenerja Jadrana Stoparja, so pokazali, da so nepremagljivi. V nadaljevanju so se pomirili z najboljšimi U10 – Obala z NK Izola. Odigrali so dve tekmi, prvo doma in drugo v gosteh, kjer so bili Izolčani boljši. Sledila je podelitev pokala za 1. mesto v ekipi U10 – Kras, ki jim ga je predal predsednik MNZ Koper, gospod Damir Ban.

Veselimo se uspeha ekipe in držimo

Igralci z leve: Žiga Poklar, Jaka Ribič, Marko Kitanoski, Andraž Furlan, Mitja Tomažič, Žan Poklar, trener Jadran Stopar, Nejc Logar, Blaž Žnidarič, Matevž Ribič, Sebastjan Šprohar, Nejc Šircelj in Patrik Možina

pesti, da bodo nadaljevali v tem slogu. Nogomet je bil ponos mesta Il. Bistrica. Selekcija U 10, ki bo v jeseni prestopila v U 12, je zagotovo dokaz, da si ta ponos zaslužimo. Še

naprej se bomo trudili, da nas bodo nogometaši navduševali z osvajanjem pokalov in da nam tega veselja in ponosa ne bo preprečilo pomanjkanje denarja v klubu. III NK Il. Bistrica

NAGRADNA KRIŽANKA

SESTAVIL: DIMITRIJ GRUJ	APARAT ZA MERJENJE JAKOSTI TOKA	PRETIRANA GLEDA- LIŠKOST	VULKAN NA SICILIJU	INTERNATIO- NAL REFUGEE ORGANIZATION	OSVEŽUJOČA FRANCOSKA PIJAČA	KLADA ZA SEKANJE DRV	ZVRST NOVINAR- SKEGA DELA	GLAVNO MESTO JORDANIJE
PRIPADNICA ATEIZMA							1	
NAPRAVA ZA MERJENJE TAKTA								
SLIKA POKRAJINE								
GRŠKA ČRKA				STRUPENA RASTLINA				
				VBOD				
ZAČETNICI REŽISERJA RANFLA			DNINAR V J. AMERIKI					STRAST
			GORECNOST					
OSTANE PRI DESTILA- CIJI NAFTE			3			AVT. OZNAKA ZA TRST		
						JAVNA HIŠA		
VNEMA					MIKROORGA- NIZEM	6		
					ZMerno visoka temperatura			
ALKOHOLNI IZVLEČEK IZ ZELIŠČ								
PROSTOR V KATEREM ŽIVIMO ŽIVALI IN RASTLINE					2		OMEČITEV	FIGURA PRI ŠAHU
NEKDANJI ETIOPSKI KNEZ				LESENA OGRAJA				
				NAČIN IZRA- ŽANJA				
			STRMA GORSKA VZPETINA					5
			DAN V TEDNU					
			OTOK NA JONSKEM MORJU V GRČIJI					
			KDOR LAJA	4				

V prazna polja vpišite geslo
tokratne nagradne križanke.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Rešitev nagradne križanke pošljite na naslov:
Bistriški odmevi, Bazoviška
cesta 14, 6250 Ilirska
Bištrica, s pripisom
»nagrada križanka«, najkasneje do 20. septembra 2009.

Med prispelimi pravilnimi rešitvami bomo izžrebali tri nagrajence, ki prejmejo:

- Nahrbtnik in brisačko
- Dežnik
- Kratko majico

Nagrade podarja **Društvo PIŠKOTEK Knežak**.

Izžrebana nagrajenka, ki prejme **Kosilo za dve osebi v Gostišču Mašun**, je **ANICA LUKANEC** iz Dolnjega Zemona.

Nagrajenki čestitamo!

Geslo prejšnje nagradne križanke: **Jelšane**.

Rešitev: PAPRIKAŠ, AFRODITA, KREDITOR, TABELA, URARNA, MAJI, AIR, ITAKA, ČO, RAN, AMEN, ZIJALO, ARESTANT, GOBAR, ANITA, RETOS, DNINA.

KAJ	KJE	KDAJ	KDO	INFO
Otvoritev fotografske razstave »Iz dežele religij Knjige«, avtorice Nadje Baša, in potopisno predavanje o Izraelu	Gostilna Štirna, Knežak	4. september ob 20.00	Foto klub Sušec	
10. mednarodno srečanje motoristov	Vrbica	4. – 6. september	Moto klub Feistritz	
Ustvarjalna arheološka delavnica pod vodstvom arh. Sabine Pugelj	Delezova domačija, Škocjan 3	5. september od 12.00 do 19.30	Park Škocjanske jame, Slovenija	
TOTeM - Taborniško odbojarsko tekmovanje na mivki	Športni center Trnovo	5. september od 8.00 do 21.00 in 6. september od 9.00 do 14.00	Rod snežniških ruševcev Ilirska Bistrica	www.rusevci.si
»Večerna debata«, predstavitev glasila Zgbljene legije	Knjižnica Makse Samsa Ilirska Bistrica	10. september ob 19.00	Zgbljena legija in Knjižnica Makse Samsa	05/714 41 88
Začetni in nadaljevalni tekaški tečaj	Športni center Trnovo	13. september od 10.00 do 14. začetni in od 15.00 do 18.00 nadaljevalni	Tekaško društvo Bistrce	Prijave in info na: www.tdbistrce.org
Srečanje članov društva (vpis za šol. leto 2009/10) s predavanjem »Naši kraji v zadnjih 200 letih«, predava Tomo Šajn	Dvorana Doma strajših občanov Ilirska Bistrica	18. september ob 18.00	Društvo Univerza za III. življenjsko obdobje	041/738 927 Marica Šlenc Zver
Predstavitev naloge »Preživela sem pekel taborišča: izpovedi v času 2. sv. vojne pregnanih žensk iz občine Il. Bistrica«, avtorice Erne Petrač	Knjižnica Makse Samsa Ilirska Bistrica	24. september ob 19.00	Knjižnica Makse Samsa	05/714 41 88
Kmetijska tržnica	Kmetijski kompleks Žabovca	25., 26. in 27. september	Razvojni center Ilirska Bistrica	05/71 01 384 Bojan Oblak
Ogled gradu Prem z muzejsko zbirko	grad Prem	ob vikendih in praznikih med 12.00 in 19.00	TIC Ilirska Bistrica	05/71 01 384 Bojan Oblak

Informacije za objavo v napovedniku nam sporočite do 22. v mesecu za naslednji mesec po e-pošti: odmevi@ilirska-bistrica.si.

ZA ANŽETA ZBIRAMO PLASTIČNE ZAMAŠKE

Za Anžeta, ki je januarja letos na štajerski avtocesti v hudi prometni nesreči izgubil desno nogo, zbiramo plastične zamaške.

S tem bi mu radi pomagali pri nakupu nožne proteze, ki bi mu olajšala in približala tudi športno življenje, kot ga je živel pred nesrečo.

Zbiramo plastične zamaške, ki nimajo dodanih kovinskih delcev, plute oz. papirja in katerih premer je manjši od 10 cm. Zamaške bomo začasno shranjevali (do odvoza) na OZ RKS Ilirska Bistrica.

Akcija bo potekala do konca leta 2009.

040 208 961 – Blanka (Anžetova mama)
05 711 21 32, 040 715 880 – Andreja (ZD Il. Bistrica)

Več o Anžetu, njegovi nesreči ter o akciji lahko preberete na www.subject.net.

